

Åtgärder för att stärka kundernas ställning på energimarknaden

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker, med ett undantag, regeringens förslag i proposition 2005/06:158 om åtgärder för att stärka kundernas ställning på energimarknaden, m.m. Förslagen om ändringar i ellagen syftar bl.a. till att stärka elkundernas ställning genom att förenkla leverantörsbytesprocessen och effektivisera nätmyndighetens tillsyn. Utskottet avvisar däremot regeringens förslag om att upphäva skyldigheten för Svenska kraftnät att tillse att elleverantörer har en balansansvarig. Enligt utskottets mening skulle förslaget, om det genomförs i sin nuvarande form, kunna innebära att en elleverantör förlorar sina kunder till en annan elleverantör om det balansansvariga företaget inte fullgör sina skyldigheter. Utskottet anser inte att detta är en rimlig ordning och föreslår därför att regeringen skall återkomma med ett förslag som beaktar problemet. I avvaktan på ett sådant förslag skall nuvarande bestämmelser gälla.

Utöver detta behandlar och avstyrker utskottet ett antal motionsyrkanden innehållande olika förslag rörande elmarknaden. Avvikande uppfattningar framförs i reservationer under avsnitten Sanktionssystem mot nätkoncessionshavare (m, fp, kd, c; mp), Nationellt anläggningsregister (m, fp, kd, c; mp), Nätavgifter för småskalig elproduktion (mp), Avläsningsfrekvens och elräkningar (m, fp, kd, c; mp), En integrerad elmarknad och marknadsövervakning (m, fp, kd), Reformerad elmarknad (mp), Vissa frågor rörande effektbalansen (fp, kd; mp) och Elprissättningen (m, fp, kd, c).

Utskottet biträder även förslagen i propositionen om ändringar i naturgaslagen. Förslagen syftar i huvudsak till att genomföra EG:s gasförsörjningsdirektiv. De nya bestämmelserna innebär bl.a. att aktörerna på naturgasmarknaden skall planera och vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa naturgasförsörjningen, att särskilda minimikrav för en trygg naturgasförsörjning för konsumenter skall införas samt att en nationell plan för krissituationer på naturgasområdet skall upprättas. Utskottet avstyrker slutligen ett antal motioner rörande naturgasmarknaden. Motionerna följs upp i reservationer (m, kd; fp; mp).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning	7
Bakgrund	7
Propositionens huvudsakliga innehåll	7
Utskottets överväganden	9
Byte av elleverantör	9
Propositionen	9
Motionerna	10
Vissa kompletterande uppgifter	11
Utskottets ställningstagande	13
Inledning	13
Sanktionssystem mot nätkoncessionshavare	13
Nationellt anläggningsregister	14
Byte av elleverantör i övrigt	14
Balansansvar m.m.	15
Propositionen	15
Utskottets ställningstagande	16
Förslaget i övrigt rörande ellagen	17
Propositionen	17
Utskottets ställningstagande	19
Nätavgifter för småskalig elproduktion	19
Propositionen	20
Motionen	20
Vissa kompletterande uppgifter	20
Utskottets ställningstagande	21
Avläsningsfrekvens och elräkningar	22
Propositionen	22
Motionerna	23
Vissa kompletterande uppgifter	23
Utskottets ställningstagande	24
En integrerad elmarknad och marknadsövervakning	25
Propositionen	25
Motionerna	26
Vissa kompletterande uppgifter	27
Utskottets ställningstagande	29
Reformerad elmarknad	31
Motionerna	31
Vissa kompletterande uppgifter	31
Utskottets ställningstagande	33
Vissa frågor rörande effektbalansen	34
Motionerna	34
Vissa kompletterande uppgifter	34
Utskottets ställningstagande	36
Elprissättningen	36

Motionen	36
Vissa kompletterande uppgifter	37
Utskottets ställningstagande	37
Naturgasmarknaden m.m.	38
Propositionen	38
Motionerna	42
Vissa kompletterande uppgifter	44
Utskottets ställningstagande	46
Inledning	46
Naturgasmarknaden	46
Ändringar i naturgaslagen	47
Reservationer	48
1. Sanktionssystem mot nätkoncessionshavare, punkt 1 (m, fp, kd, c)	48
2. Sanktionssystem mot nätkoncessionshavare, punkt 1 – motiveringen (mp)	49
3. Nationellt anläggningsregister, punkt 2 (m, fp, kd, c)	49
4. Nationellt anläggningsregister, punkt 2 – motiveringen (mp)	50
5. Nätavgifter för småskalig elproduktion, punkt 6 (mp)	50
6. Avläsningsfrekvens och elräkningar, punkt 7 (m, fp, kd, c)	51
7. Avläsningsfrekvens och elräkningar, punkt 7 – motiveringen (mp)	52
8. En integrerad elmarknad och marknadsövervakning, punkt 8 (m, fp, kd)	52
9. Reformerad elmarknad, punkt 9 (mp)	53
10. Vissa frågor rörande effektbalansen, punkt 10 (fp, kd)	54
11. Vissa frågor rörande effektbalansen, punkt 10 – motiveringen (mp)	55
12. Elprissättningen, punkt 11 – motiveringen (m, fp, kd, c)	55
13. Naturgasmarknaden, punkt 12 (m, kd)	56
14. Naturgasmarknaden, punkt 12 (fp)	57
15. Naturgasmarknaden, punkt 12 (mp)	58
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	59
Propositionen	59
Följdmotion	59
Motion väckt med anledning av prop. 2004/05:150	59
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005	59
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	64
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets lagförslag	75

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Sanktionssystem mot nätkoncessionshavare

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:N19 yrkande 1, 2005/06:N441 yrkande 6 och 2005/06:N476 yrkande 7.

Reservation 1 (m, fp, kd, c)

Reservation 2 (mp) – motiveringen

2. Nationellt anläggningsregister

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:N19 yrkande 3 och 2005/06:N436 yrkande 14.

Reservation 3 (m, fp, kd, c)

Reservation 4 (mp) – motiveringen

3. Byte av elleverantör i övrigt

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857) såvitt avser 8 kap. 4 d och 6 §§. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:158 punkt 1 i denna del.

4. Balansansvar m.m.

Riksdagen

a) antar regeringens förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857) såvitt avser 8 kap. 8 och 11 a §§, dock med den ändringen att 8 kap. 8 § skall ha lydelse enligt utskottets förslag i bilaga 3,

b) avslår regeringens förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857) såvitt avser 8 kap. 4 c §,

c) tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför.

Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2005/06:158 punkt 1 i denna del.

5. Förslaget i övrigt rörande ellagen

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857) i den mån det inte omfattas av utskottets förslag till riksdagsbeslut i det föregående. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:158 punkt 1 i denna del.

6. Nätavgifter för småskalig elproduktion

Riksdagen avslår motion 2005/06:N332.

Reservation 5 (mp)

7. Avläsningsfrekvens och elräkningar

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:N19 yrkande 2, 2005/06:N410 och 2005/06:N436 yrkande 15.

Reservation 6 (m, fp, kd, c)

Reservation 7 (mp) – motiveringen

8. En integrerad elmarknad och marknadsövervakning

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:N422, 2005/06:N436 yrkandena 12, 13 och 16 samt 2005/06:N452 yrkandena 1 och 2, båda i denna del.

Reservation 8 (m, fp, kd)

9. Reformerad elmarknad

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:MJ38 yrkande 96, 2005/06:N289 yrkandena 6 och 7, 2005/06:N338 yrkande 22 och 2005/06:N402.

Reservation 9 (mp)

10. Vissa frågor rörande effektbalansen

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:N221 och 2005/06:N357 yrkandena 1 och 2.

Reservation 10 (fp, kd)

Reservation 11 (mp) – motiveringen

11. Elprissättningen

Riksdagen avslår motion 2005/06:N293.

Reservation 12 (m, fp, kd, c) – motiveringen

12. Naturgasmarknaden

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:T493 yrkande 2, 2005/06:N256, 2005/06:N257, 2005/06:N284, 2005/06:N307 yrkande 5, 2005/06:N338 yrkandena 1–3, 2005/06:N350, 2005/06:N426, 2005/06:N435 yrkande 1, 2005/06:N441 yrkande 9 och 2005/06:N476 yrkandena 8 och 15.

Reservation 13 (m, kd)

Reservation 14 (fp)

Reservation 15 (mp)

13. Ändringar i naturgaslagen

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403). Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:158 punkt 2.

Stockholm den 11 maj 2006

På näringsutskottets vägnar

Marie Granlund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Marie Granlund (s), Per Bill (m), Ingegerd Saarinen (mp), Nils-Göran Holmqvist (s), Sylvia Lindgren (s), Berit Högman (s), Lennart Beijer (v), Karl Gustav Abramsson (s), Ulla Löfgren (m), Åsa Torstensson (c), Anne Ludvigsson (s), Anne-Marie Pålsson (m), Lars Johansson (s), Reynoldh Furustrand (s), Mikael Oscarsson (kd) och Hans Backman (fp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas

dels proposition 2005/06:158 om åtgärder för att stärka kundernas ställning på energimarknaden, m.m.,

dels 1 motion som väckts med anledning av propositionen,

dels 1 motion som väckts med anledning av proposition 2004/05:150 om svenska miljömål,

dels 21 motioner från allmänna motionstiden 2005/06.

Bakgrund

Regeringen beslutade i februari 2003 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att se över behovet av ytterligare förändringar av lagstiftningen på el- och naturgasmarknaderna (dir. 2003:22). Utredningen, som antog namnet El- och gasmarknadsutredningen, överlämnade i december 2004 sitt slutbetänkande El- och naturgasmarknaderna – Energimarknader i utveckling (SOU 2004:129). Betänkandet har därefter remissbehandlats.

I april 2004 antog rådet direktiv (2004/67/EG) om åtgärder för att säkerställa en tryggad naturgasförsörjning (gasförsörjningsdirektivet), vilket skall vara genomfört i nationell lagstiftning senast den 19 maj 2006. Regeringen uppdrog i februari 2005 åt Statens energimyndighet att i samråd med Svenska kraftnät lämna förslag till bl.a. den lagstiftning som krävs för att genomföra direktivet. I oktober 2005 överlämnade myndigheterna rapporten Trygg gas.

I september 2005 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EG/1775/2005) om villkor för tillträde till överföringsnäten för naturgas (naturgasförordningen), vilken, med något mindre undantag, skall tillämpas fr.o.m. den 1 juli 2006.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen omfattar förslag till ändringar dels i ellagen (1997:857), dels i naturgaslagen (2005:403).

Förslagen om ändringar i ellagen syftar bl.a. till att förenkla leverantörbytesprocessen samt att ge elkunderna bättre information om när deras elavtal går ut och underlätta för dem att hitta information om priser och villkor på elmarknaden. Vidare lämnas förslag rörande tillsynen på elmarknaden. Tillsynsmyndigheten skall ha rätt att på begäran omedelbart få del av uppgifter och handlingar. Samtidigt förlängs tiden för tillsyn av nättariffer med fyra år i vissa fall. Förslag framläggs om en skärpning av kravet

på att elleverantörer skall ha en balansansvarig. Om en balansansvarig saknas skall elkunden anvisas en annan leverantör samtidigt som leveransskyldigheten upphör för den som dittills levererat el. En leverantör som levererat el utan att ha en balansansvarig blir vid avräkningen med den systemansvariga myndigheten likställd med en balansansvarig och skyldig att betala för bl.a. den balanskraft som införskaffats.

Förslagen om ändringar i naturgaslagen syftar till att genomföra EG:s gasförsörjningsdirektiv. De nya bestämmelserna innebär bl.a. att aktörerna på naturgasmarknaden skall planera och vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa naturgasförsörjningen, att särskilda minimikrav för en trygg naturgasförsörjning för konsumenter skall införas samt att en nationell plan för krisituationer på naturgasområdet skall upprättas.

Ändringarna i ellagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2007 och i naturgaslagen den 1 juli 2006.

Utskottets överväganden

Byte av elleverantör

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om införande av ett sanktionsystem mot nätkoncessionshavare som inte uppfyller kraven i ellagen vid byte av elleverantör. Utskottet hänvisar bl.a. till övriga åtgärder som föreslagits i propositionen för att förenkla leverantörsbyten. Riksdagen bör även med hänvisning till det arbete som branschen bedriver avslå motioner med krav på att ett nationellt anläggningsregister för elmarknaden skall inrättas. Riksdagen bör därtill bifalla förslagen i propositionen som syftar till att förenkla för kunderna att byta elleverantör.

Jämför reservationerna 1 (m, fp, kd, c), 2 (mp), 3 (m, fp, kd, c) och 4 (mp).

Propositionen

Krav på att samma kund skall ha nät- och elhandelsavtal

För att stärka elanvändarnas ställning och göra leverantörsbytesprocessen smidigare föreslår regeringen att en ny bestämmelse införs i ellagen som innebär att en elleverantör får ingå avtal om leverans av el i en viss uttagspunkt endast med den elanvändare som enligt avtal med nätkoncessionshavaren har rätt att ta ut el i den uttagspunkten. Förslaget innebär att elleverantörerna måste ta ett något större ansvar när de tecknar ett nytt avtal med en kund i och med att de aktivt måste säkerställa att kunden också har ett giltigt avtal med ett nätföretag.

Enligt regeringen är det viktigt att reglerna för leverantörsbyte är enkla och tydliga så att leverantörsbyten kan genomföras utan problem och onödiga diskussioner mellan nätföretag, elleverantör och kund. Regeringen menar dock att det är oklart om ett centralt anläggningregister, i den form som El- och gasmarknadsutredningen föreslagit, skulle råda bot på de problem som finns beträffande leverantörsbyten. Med hänsyn till detta och till det arbete som branschen genom Svensk Energi bedriver med att utveckla ett register bedömer regeringen att det i nuläget inte är motiverat att vidta några åtgärder beträffande ett centralt anläggningsregister.

Förkortad tid för leverantörsbyte

I propositionen föreslås att tidsfristen för en anmälan om byte av elleverantör skall förkortas. Enligt förslaget skall en elleverantör anmäla och lämna information om leverantörsbyte till nätföretaget senast den femtonde dagen

i månaden före den månad då leverantörsbytet skall ske. Regeringen menar att ett byte av elleverantör sannolikt skulle upplevas som mindre krångligt om tiden från det att kunden ingår ett avtal med en ny elleverantör till den dag bytet genomförs kan påskyndas. Kortare tid för leverantörsbyten borde också leda till en ökad konkurrens mellan elleverantörerna eftersom dessa måste agera snabbare mot elanvändarna vid förändringar i elpriset än vad som förekommer i dag, anför det i propositionen.

Behov av sanktioner mot nätkoncessionshavare

Riksdagen har vid två tillfällen, våren 2001 och våren 2002, uttalat sig för att regeringen bör utreda frågan och framlägga förslag om ett sanktionssystem mot de nätbolag som inte uppfyller regelverkets krav på leverantörsbyten.

Regeringen redovisar i propositionen sin bedömning att ett särskilt sanktionssystem mot nätkoncessionshavare som inte uppfyller kraven i ellagen vid byte av elleverantör för närvarande inte bör införas. Det framhålls att behovet av ett sanktionssystem är avhängigt hur leverantörsbytesprocessen fungerar. Den dominerande orsaken till förseningar vid leverantörsbyten är att uppgift om anläggningens identitet eller elanvändare saknas eller avviker från motsvarande uppgift i nätbolagens register. Särskilda sanktioner mot nätkoncessionshavarna skulle enligt regeringens bedömning därför inte ha någon inverkan i detta avseende. Vidare refereras till förslaget i propositionen om att en elleverantör bara får ingå avtal om leverans av el till en viss uttagspunkt med en elanvändare som har nätavtal för samma uttagspunkt. Genom en sådan bestämmelse kommer en viktig orsak till förseningar vid leverantörsbyten att undanröjas. El- och gasmarknadsutredningen har även övervägt om nya sanktioner är ett alternativ för att åstadkomma en bättre mätvärdesrapportering men funnit att ett sanktionssystem inte torde vara ett effektivare instrument än det i dag tillgängliga.

Motionerna

I motion 2005/06:N19 (m, fp, kd, c) förordas ett riksdagsuttalande om att regeringen skyndsamt skall återkomma med ett förslag beträffande ett sanktionssystem mot nätkoncessionshavare som inte uppfyller kraven i ellagen vid byte av elleverantör. Motionärerna framhåller att de inte delar regeringens bedömning på detta område utan anser att det både utifrån principiella grunder och för att stärka elkundernas ställning är viktigt att regelbrott kan resultera i sanktioner. Införandet av ett centralt anläggningsregister argumenteras även för i motionen. Till skillnad mot vad som anförts i propositionen menar motionärerna att såväl ett centralt anläggningsregister som en nationell samordning av anläggningsidentiteter snarast bör införas.

Att det måste bli lättare att byta elleverantör för att konkurrensen skall fungera väl, anförs även i motion 2005/06:N441 (m). Motionärerna erinrar om att riksdagen vid upprepade tillfällen begärt förslag från regeringen om införande av ett sanktionssystem gentemot nätägare som missköter kunders krav vid byte av elleverantör utan att regeringen hörsammat detta krav.

Också i motion 2005/06:N436 (fp) förordas ett riksdagsuttalande om att ett centralt anläggningsregister bör införas, vilket bl.a. skulle underlätta leverantörsbyten.

Krav på att det införs ett sanktionssystem gentemot nätägare som missköter kunders krav vid byte av elleverantör framförs även i motion 2005/06:N476 (kd), och ett tillkännagivande därom anmodas.

Vissa kompletterande uppgifter

Leverantörsbyten

Våren 2001 beslöt riksdagen, på förslag från ett enhälligt utskott (bet. 2000/01:NU8), att anmoda regeringen att skyndsamt utreda förutsättningarna och formerna för införandet av ett effektivt sanktionssystem mot de nätbolag som inte uppfyller regelverkets krav vid byte av elleverantör eller gällande föreskrifter om angivande av anläggningsidentitet vid mätrapportering. Frågan om leverantörsbyte behandlades ånyo av utskottet i februari 2002 i samband med hanteringen av propositionen om energimarknader i utveckling (prop. 2001/02:56). I detta sammanhang påpekade utskottet (bet. 2001/02:NU9) att regeringen inte hade hanterat frågan på ett tillfredsställande sätt och att det i propositionen borde ha framlagts förslag om ett sanktionssystem. Med anledning därav förordade utskottet att riksdagen skulle anmoda regeringen att utan tidsspilla lämna det av riksdagen tidigare begärda förslaget om införande av ett sanktionssystem vid leverantörsbyte. I en reservation (s, v) angavs – utan förslag till tillkännagivande – att regeringen borde återkomma till riksdagen under riksmötet 2002/03 så att bestämmelserna kunde träda i kraft så fort som möjligt. Riksdagen följde utskottets förslag.

Som redogörs för i propositionen har El- och gasmarknadsutredningen i slutbetänkandet El- och naturgasmarknaderna – Energimarknader i utveckling (SOU 2004:129) bedömt behovet av ett sanktionssystem. Den undersökning som utredningen låtit göra tyder på att nätföretagens hantering av leverantörsbyten förbättrats. Kvarstående problem rör främst avläsning av elmätare. Enligt undersökningen uppstod problem vid leverantörsbytena vanligen på grund av problem med uppgifter rörande kund- och anläggningsidentitet. En fortsatt utveckling av ersättningsreglerna i branschens allmänna avtalsvillkor, införande av en nationell standard för anläggningsidentiteter, person- och organisationsnummer som kundidentiteter och ett centralt anläggningsregister utgör tillsammans med den förväntade ökningen av fjärravläsning av elmätare lämpligare metoder för att åstadkomma en förbättrad hantering av leverantörsbyten och mätaravläsningar

hos nätföretagen än ett nytt sanktionssystem. Vidare framhålls att det mot bakgrund av den relativt höga andel leverantörsbyten som hanteras korrekt av nätföretagen i dag kan ifrågasättas om de kostnader som ett nytt sanktionssystem skulle medföra står i rimlig proportion till den nytta systemet skulle medföra i form av fler korrekt genomförda leverantörsbyten.

Utskottet avstyrkte och riksdagen avslög senast våren 2005 (bet. 2004/05:NU14) motioner vari frågan om leverantörsbyte och införande av ett sanktionssystem efterfrågades. Vid detta tillfälle hänvisade utskottet till den då pågående beredningen av El- och gasmarknadsutredningens slutsatser. I en reservation (m, fp, kd) förordades att riksdagen genom ett uttalande skulle anmoda regeringen att omgående tillse att frågan om leverantörsbyte får en lösning genom att snarast återkomma till riksdagen med förslag i enlighet med vad riksdagen beställt. I en motivreservation (mp) framfördes kritik mot regeringens hantering av riksdagens beställning. Samtidigt framhölls att elmarknaden behöver reformeras och att den modell som reservanten förordar innebär att leverantörsbyten över huvud taget inte behövs.

Nationellt anläggningsregister

Våren 2004 avstyrkte utskottet (bet. 2003/04:NU11) två motioner innehållande förslag om inrättande av ett nationellt anläggningsregister för elmarknaden. Utskottet ansåg vid detta tillfälle att slutsatserna från den då pågående utredningen om el- och gasmarknaderna borde avvaktas. I en motivreservation (mp) framhölls att ett nationellt anläggningsregister skulle underlätta informationsflödet mellan nätägare och elleverantörer och därmed bidra till en bättre konkurrens på elmarknaden med den utformning som den har i dag. Ett annat sätt att lösa de problem som finns är att genomföra en reformering av elmarknaden, anförde reservanten.

Frågan om införande av ett nationellt anläggningsregister behandlades av Elkonkurrensutredningen (SOU 2002:7). Föreningen Oberoende Elhandlare framförde till utredningen förslag om att ett centralt anläggningsregister borde införas och administreras av exempelvis Energimyndigheten. Den bedömningen utredningen gjorde var att ett nationellt register skulle ha vissa positiva effekter, men att uppbyggnad och administration av ett sådant register i första hand var en uppgift för marknadens aktörer. Mot denna bakgrund fann utredningen inga skäl att föreslå att ett centralt anläggningsregister skulle upprättas.

Frågan om krav på speciella IT-system för informationsutbyte för såväl elhandlare som nätföretag togs upp av regeringen i propositionen om samverkan för en trygg, effektiv och miljövänlig energiförsörjning (prop. 2001/02:143), som riksdagen behandlade våren 2002. Enligt regeringen förutsätter ett väl fungerande sanktionssystem att krav kan ställas på såväl elhandlare som nätföretag bl.a. om tillgång till IT-system som kan frambringa automatiska mottagningsbevis. Införandet av ett sanktionssystem borde därför enligt regeringen samordnas med införandet av sådana krav. För att underlätta byte av elleverantör menade regeringen att specifika

krav borde kunna ställas på såväl elhandlare som nätföretag när det gäller tillgång till IT-system för informationsutbyte mellan nätägare, elhandelsföretag och Svenska kraftnät, bl.a. vad gäller automatiska mottagningsbevis. Utformningen borde enligt regeringen utredas vidare.

Som redovisas i propositionen har El- och gasmarknadsutredningen förordat ett centralt anläggningsregister som omfattar anläggningsidentitet för varje uttagpunkt, kundidentitet samt uppgifter om nätföretag, elleverantörer och balansansvarig för anläggningen. I utredningens slutbetänkande (SOU 2004:129) anförts att uppgiftslämnande till registret skall vara obligatoriskt och all inmatning av uppgifter skall hanteras av nätföretagen. Registret bör enligt förslaget ägas av staten och förvaltas av Svenska kraftnät. Vidare skall Energimyndighetens tillsynsansvar över uppgiftslämnarna omfatta även registerfunktionen.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas i det följande under tre rubriker – Sanktionssystem mot nätkoncessionshavare, Nationellt anläggningsregister samt Byte av elleverantör i övrigt.

Sanktionssystem mot nätkoncessionshavare

Som i det föregående redovisats gör regeringen bedömningen att det i nuläget inte bör införas ett särskilt sanktionssystem mot nätkoncessionshavare som inte uppfyller kraven i ellagen vid byte av elleverantör. En mot detta stående uppfattning har framförts i några av de här aktuella motionerna. Utskottet har i denna fråga följande uppfattning.

El- och gasmarknadsutredningen har bedömt behovet av ett sanktionssystem. Som tidigare nämnts har den undersökning som utredningen låtit göra visat att nätföretagens hantering av leverantörsbyten förbättrats, även om det finns vissa kvarstående problem. Den dominerande orsaken till förseningar vid leverantörsbyten är att uppgiften om anläggningens identitet eller elanvändare saknas eller avviker från motsvarande uppgifter i nätbolagens register. Anledningen till detta sägs till större delen bero på brister i de uppgifter som elleverantören lämnar till nätkoncessionshavaren. Såväl utredningen som regeringen har därför gjort avvägningen att särskilda sanktioner mot nätkoncessionshavarna inte skulle ha någon verkan i detta avseende. Utskottet delar denna bedömning.

I propositionen har även föreslagits andra åtgärder i syfte att förenkla byte av elleverantör. Utskottet återkommer till dessa förslag i det följande, men vill i detta sammanhang framhålla att dessa åtgärder kommer att bidra till att underlätta bytesprocessen för elkunderna.

Sammanfattningsvis instämmer utskottet således i regeringens uppfattning när det gäller behovet av ett sanktionssystem. Mot denna bakgrund avstyrks motionerna 2005/06:N19 (m, fp, kd, c), 2005/06:N441 (m) och 2005/06:N476 (kd) i här aktuella delar.

Nationellt anläggningsregister

Med anledning av de motioner vari frågan om ett nationellt anläggningsregister reses vill utskottet peka på den redogörelse som lämnas i propositionen. Regeringen har där uppmärksammat att det anläggningsregister som utredningen föreslagit inte skulle avhjälpa de problem med leverantörsbyten som uppstår till följd av felaktig eller utebliven rapportering av mätvärden. Ett mer omfattande anläggningsregister, som även har formen av en kommunikationscentral, skulle underlätta och förbättra kommunikationen mellan aktörerna på marknaden. Införandet av ett sådant register kräver dock en djupare analys. Branschorganisationen Svensk Energi har emellertid påbörjat ett arbete i denna riktning genom projektet Energimarknadens informationsväxel (EMIX). Detta är ett mer omfattande register än vad utredningen föreslagit och skulle få karaktären av en kommunikationscentral. Enligt vad utskottet erfarit kommer systemen för EMIX att upphandlas under våren 2006. Avsikten är att aktörerna kan börja ansluta sig i slutet av år 2007, och sommaren 2008 beräknas hela systemet vara i drift. Utskottet delar därför regeringens bedömning när det gäller införandet av ett nationellt anläggningsregister. Det sagda innebär också att utskottet inte ser något skäl för riksdagen att ta initiativ i linje med vad som förordas i motionerna 2005/06:N19 (m, fp, kd, c) och 2005/06:N436 (fp).

För att komma till rätta med identitetsproblemet har regeringen även föreslagit att det i ellagen införs krav på att samma kund skall ha nät- och elhandelsavtal. Genom införandet av en sådan bestämmelse kommer, enligt utskottets uppfattning, elanvändarnas ställning att stärkas och processen med leverantörsbyte att göra smidigare. Till detta återkommer utskottet nedan.

Med hänvisning till det anförda avstyrks nämnda motioner i här berörda delar.

Byte av elleverantör i övrigt

När det gäller förslagen i propositionen om att samma kund skall ha nät- och elhandelsavtal samt att tidsfristen för en anmälan om byte av elleverantör skall förkortas har utskottet inget att erinra. Förslagen tillstyrks således.

Balansansvar m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla förslagen i propositionen om elleverantörers betalningsskyldighet vid avsaknad av balansansvarig och om krav på information vid anvisning av elleverantör. Däremot bör riksdagen avslå förslaget i propositionen om att upphäva skyldigheten för Svenska kraftnät att tillse att elleverantörer har en balansansvarig och begära att regeringen återkommer med ett nytt förslag i frågan. Om det sistnämnda förslaget från regeringen skulle genomföras i sin nuvarande form, skulle det enligt utskottet kunna innebära att elleverantörer förlorar sina kunder till en annan elleverantör om det balansansvariga företaget inte fullgör sina skyldigheter.

Propositionen

Funktionen anvisad balansansvarig

Regeringen föreslår att skyldigheten för affärsverket Svenska kraftnät att anvisa ett balansansvarigt företag till en elleverantör som saknar eller befaras komma att sakna en sådan skall upphävas.

En elleverantör får bara leverera el till elanvändare om någon har åtagit sig balansansvaret för dennes leveranser, dvs. det ekonomiska ansvaret för att det nationella elsystemet tillförs lika mycket el som elleverantörens kunder tar ut från systemet. Enligt ellagens nuvarande bestämmelser skall Svenska kraftnät, om en elleverantör saknar balansansvarig eller om det befaras att leverantören kan komma att sakna balansansvarig, träda in och anvisa elleverantören ett balansansvarigt företag. Tillämpningen av denna regel har dock visat sig problematisk, då inget företag vill ta på sig rollen som anvisad balansansvarig på grund av en alltför stor ekonomisk risk. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att bestämmelsen tas bort.

Elleverantörers betalningsskyldighet vid avsaknad av balansansvarig

I propositionen föreslås att en elleverantör som levererat el i en uttagspunkt, utan att någon åtagit sig balansansvaret för elleveransen, skall vid den systemansvariga myndighetens avräkning anses som balansansvarig och vara skyldig att fullgöra det ekonomiska ansvaret som skulle ha åvilat en balansansvarig för uttagspunkten om en sådan funnits.

Enligt regeringen kan en elleverantör stå utan balansansvarig i två olika situationer. Den ena situationen uppstår om Svenska kraftnät säger upp avtalet med den balansansvarige, vilket medför att denne inte får agera som balansansvarig på elmarknaden. Den andra situationen inträffar då avtalet mellan en elleverantör och en balansansvarig av någon anledning upphör att gälla. I samband med att en elleverantör slutar att leverera el är

det oundvikligt att det kommer att saknas en balansansvarig i kundernas uttagspunkt under en kort övergångsperiod. Frågan uppstår då om vem som skall betala för t.ex. den balanskraft som Svenska kraftnät under denna mellantid införskaffat. Regeringens uppfattning är att det är rimligt att den elleverantör som levererat el utan att ha haft någon balansansvarig själv skall stå den ekonomiska risken för eventuella obalanser som leverantören orsakat.

För att det inte skall råda någon tvekan om att en elleverantör som saknar ett balansansvarigt företag varken får eller har skyldighet att fortsätta leverera el och att nätkoncessionshavaren då skall anvisa elkunden en ny elleverantör bör ellagen förtydligas enligt regeringen. Av detta skäl föreslår regeringen att 8 kap. 8 § första stycket kompletteras så att nätkoncessionshavarens anvisningsskyldighet i dessa fall klart framgår. Det är viktigt, anförs det i propositionen, att framhålla att kunderna inte kommer att bli utan elleveranser i dessa situationer, eftersom Svenska kraftnät säkerställer att det hela tiden råder balans mellan tillförsel och förbrukning av el.

Krav på information vid anvisning av elleverantör

Då den s.k. schablonreformen trädde i kraft i november 1999 tillkom funktionen anvisad elleverantör, dvs. en elleverantör med skyldighet att leverera el till den elanvändare som inte själv skaffat sig en sådan. Skyldigheten att anvisa en elleverantör åvilar nätföretaget. I propositionen redogörs för att det under ett år sker närmare 200 000 sådana anvisningar, varav flertalet hänför sig till elanvändare som byter bostad. I syfte att säkerställa att de kunder som har anvisats en elleverantör snabbt får besked om detta föreslås i propositionen att nätägarna åläggs att omgående underrätta elanvändaren om vilken elleverantör som anvisats honom. Vidare skall nätföretaget vid samma tillfälle även informera kunden om ellagens bestämmelser om byte av elleverantör.

Utskottets ställningstagande

Enligt ellagen får som nämnts i det föregående en elleverantör bara leverera el om någon tagit på sig balansansvaret för leveransen. Dagens utformning av ellagen innebär att om en elleverantör saknar eller om det befaras att denne kan komma att sakna en balansansvarig skall Svenska kraftnät träda in och anvisa elleverantören ett balansansvarigt företag. Tillämpningen av denna regel har emellertid visat sig problematisk i praktiken då det inte finns något företag som är villigt att ta på sig funktionen som anvisad balansansvarig. I propositionen har därför föreslagits att funktionen anvisad balansansvarig skall tas bort. I stället skall det, enligt förslaget, åligga nätföretaget att anvisa elkunden en ny elleverantör som har en balansansvarig om elkundens elleverantör saknar en sådan.

Utskottet delar uppfattningen att funktionen med anvisad balansansvarig bör tas bort då det visat sig att denna i praktiken inte fungerar. Samtidigt har utskottet uppmärksammat att det förslag till nyordning som lämnas i propositionen skulle kunna få vissa oönskade effekter. Som förslaget är utformat kommer en elleverantör som anlitat ett annat företag för att hantera balansansvaret att förlora samtliga sina kunder till en annan elleverantör om det balansansvariga företaget inte kan fullgöra sina skyldigheter. Utskottet anser inte att detta är en rimlig ordning. Vidare riskerar förslaget – om det genomförs i sin nuvarande form – att begränsa antalet aktörer inom elhandel och därigenom bidra till en ökad koncentration.

Utskottet menar, mot bakgrund av ovanstående redogörelse, att riksdagen bör begära att regeringen återkommer med ett nytt förslag när det gäller balansansvaret som beaktar det problem som utskottet uppmärksammat. En lösning på ovan nämnda problem skulle enligt utskottet kunna vara att en elleverantör som saknar balansansvarig ges skälig tid att skaffa sig en ny balansansvarig. Utskottet anser dock att frågan bör analyseras närmare. I det sammanhanget kan det även finnas skäl att se över om det finns behov av att klargöra vilken information som skall utbytas mellan aktörerna på elmarknaden. I avvaktan på att regeringen återkommer med ett förslag bör nuvarande bestämmelser, dvs. 8 kap. 4 c § samt 8 kap. 8 § första stycket, kvarstå med nuvarande lydelse.

När det gäller förslaget i propositionen om att elleverantörer skall vara betalningsskyldiga vid avsaknad av balansansvarig – 8 kap. 11 a § – har utskottet inget att erinra. Förslaget tillstyrks således i denna del.

Utskottet har heller inget att invända mot det förslag som lämnas i propositionen rörande krav på information vid anvisning av elleverantör (8 kap. 8 § andra–fjärde styckena). Även detta tillstyrks.

Förslaget i övrigt rörande ellagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör tillstyrka övriga förslag i propositionen till ändringar i ellagen, bl.a. beträffande förbättrad information till elkunderna och effektivare tillsyn. Utskottet har inget att erinra mot dessa förslag.

Propositionen

Inledning

I propositionen lämnas även förslag i syfte att förbättra informationen till elkunderna och att skapa en effektivare tillsyn.

Krav på information om priser och villkor för elleveranser

För att underlätta för elanvändarna att erhålla täckande och enhetlig information föreslås i propositionen att det införs en skyldighet för de elleverantörer som verkar på den svenska marknaden att regelbundet rapportera de priser och övriga villkor som de tillämpar för sina elleveranser. Informationen skall lämnas till nätmyndigheten. För att kunna säkerställa att den information som lämnas blir såväl enhetlig som användbar bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela närmare föreskrifter om när, på vilket sätt och vilka uppgifter som skall lämnas. Genom förslaget kommer priser och villkor att kunna redovisas på ett och samma ställe. Därigenom får kunderna tillgång till prisjämförelser, vilket kan stärka konkurrensen på marknaden.

Krav på information om när ett avtal om elleverans upphör

Regeringen anser att det är angeläget att så långt som möjligt minska risken att en kund tecknar avtal om elleverans med en ny elleverantör innan ett äldre tidsbundet avtal gått ut. Det erinras om att sådana situationer har medfört rättsliga tvister vilka i sin tur krävt resurser såväl från elleverantörer och elanvändare som från nätföretag och samhället. Av detta skäl föreslås att elleverantörer skall åläggas att informera sina kunder med tidsbestämda avtal om när dessa avtal löper ut. Informationen bör ges i god tid, men inte för tidigt för att kunderna skall förstå att det är dags att agera. I propositionen föreslås därför att den aktuella informationen skall lämnas till kunden tidigast 90 dagar och senast 60 dagar före det att avtalet upphör att gälla. Elleverantörerna skall vid samma tillfälle informera kunderna om vad som händer om de inte tecknar ett nytt avtal om elleverans när det gamla löper ut.

Tillsyn vid felaktiga uppgifter m.m.

Om en nätkoncessionshavare lämnat felaktiga eller vilseledande uppgifter och dessa uppgifter legat till grund för nätmyndighetens bedömning att det inte finns anledning att inleda tillsyn gentemot nätkoncessionshavaren, har myndigheten inte någon möjlighet att agera om det efter det att tidsfristen gått ut, dvs. ett år efter utgången av räkenskapsåret, uppdragas att beslutet grundats på felaktiga uppgifter. Sådana situationer har förekommit, påpekas det i propositionen. Regeringen menar att det inte är godtagbart att ett nätföretag som lämnat felaktiga eller vilseledande uppgifter till nätmyndigheten skall klara sig från att få skäligheten i sina tariffer prövade. I propositionen föreslås därför att den tidsfrist nätmyndigheten har att utöva tillsyn över en nätkoncessionshavares nättariff i vissa fall förlängs med fyra år. Den längre tidsfristen skall gälla i de fall ett nätföretag lämnat felaktiga eller vilseledande uppgifter vilka legat till grund för nätmyndighetens bedömning att inte utöva tillsyn mot företagets nättariff. Därtill föreslås att nätmyndigheten skall utöva tillsyn över efterlevnaden av

elleverantörernas skyldighet att dels lämna uppgifter om priser och leveransvillkor, dels informera sina elkunder om när ett avtal om elleverans upphör och konsekvenserna därav.

Omedelbar giltighet av vissa beslut

Nätmyndigheten utövar tillsyn över efterlevnaden av ellagen med undantag för frågor om elsäkerhet och driftsäkerhet i det nationella elsystemet. Nätmyndighetens tillsyn omfattar inte heller 7, 10 och 11 kap. samt flertalet av elleverantörernas skyldigheter enligt 8 kap. i ellagen. Enligt 12 kap. 2 § har nätmyndigheten rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. En sådan begäran får förenas med vite. Ett föreläggande, en begäran om uppgifter eller en begäran om handlingar kan enligt 13 kap. 5 § överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Om beslut överklagas kan det ta avsevärd tid innan föreläggandet vinner laga kraft, och Energimyndigheten har uppmärksammat att den nu gällande ordningen möjliggör för företag att avsevärt förlänga handläggningstiderna och därmed fördröja ett slutligt avgörande. Regeringen menar att det inte är rimligt att ett företag skall kunna förhålla ett tillsynsärende genom att överklaga nätmyndighetens begäran. I propositionen föreslås därför att nätmyndighetens beslut att få de uppgifter eller ta del av de handlingar som behövs för tillsynen skall gälla omedelbart.

Korrigerig av hänvisningar i ellagen

Regeringen har uppmärksammat att ansvarsbestämmelsen i 13 kap. 1 § första stycket 3 i ellagen – efter en lagändring den 1 juli 2005 – innehåller en felaktig hänvisning. Regeringen föreslår nu att hänvisningen korrigeras.

Utskottets ställningstagande

När det gäller regeringens övriga förslag till ändringar i ellagen har utskottet inget att erinra. Utskottet tillstyrker därmed regeringens förslag om ändringar i ellagen i de delar som ovan redogjorts för samt förslaget i övrigt i den mån det inte har behandlats i det föregående.

Nätavgifter för småskalig elproduktion

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör med hänvisning till pågående arbete avslå en motion vari föreslås att en utredning tillsätts för att se över de ekonomiska förutsättningarna för småskalig elproduktion.

Jämför reservation 5 (mp).

Propositionen

I samband med elmarknadsreformen år 1996 infördes en bestämmelse i ellagen som innebär att en innehavare av en småskalig elproduktionsanläggning är undantagen vissa nätavgifter. Syftet med bestämmelsen är att främja mindre anläggningar som ansluts till lokalnätet.

Enligt El- och gasmarknadsutredningen har undantagsbestämmelserna lett till vissa oönskade effekter, bl.a. har de nätföretag som inom sitt koncessionsområde har särskilt gynnsamma förhållanden för småskalig kraftproduktion fått kännas vid betydande kostnadsökningar som de i sin tur måste fördela på sina övriga kunder. Mot denna bakgrund har utredningen föreslagit att undantagsbestämmelserna i ellagen tas bort under förutsättning att elcertifikatssystemet förlängs efter år 2010 och att ambitionsnivån och kvoterna fastställs långsiktigt. Regeringen menar att det dock är tveksamt om en förlängning elcertifikatssystemet, vilket föreslagits i en annan till riksdagen nyligen framlagd proposition (prop. 2005/06:154), kommer att utgöra ett tillräckligt stöd och om något övergångsstöd för småskaliga elproducenter kommer att behövas. Regeringen gör därför bedömningen att det behövs ytterligare utredning av konsekvenserna av ett borttagande av bestämmelserna.

Motionen

Villkoren för nätanslutning av småskalig elproduktion tas upp i motion 2005/06:N332 (mp). Motionären framhåller att det rent tekniskt inte finns några problem att koppla in även mycket småskalig kraft, såsom el från solceller på ett villatak, till elnätet och att mäta den utmatade energin och t.ex. kreditera detta på elräkningen. Det finns däremot problem när det gäller avgifter. Enligt motionären rör det sig om två olika avgifter, dels avgifterna för anslutning av elproduktionsanläggningar till elnätet, dels de årliga avgifterna för mätning och rapportering till Svenska kraftnät. Dyra avgifter och krångel kan leda till att planer på att installera solel, och i vissa fall även vindkraft, aldrig förverkligas. Ett annat problem som uppmärksammas i motionen är att olika nätägare sägs ta olika mycket betalt för att ansluta vindkraftverk i snarlika lägen. Sammanfattningsvis anser motionären att regeringen bör tillsätta en utredning som inventerar dessa problem och föreslår åtgärder för att lösa dem.

Vissa kompletterande uppgifter

Gällande regelverk

En innehavare av en småskalig elproduktionsanläggning, dvs. en produktionsanläggning som kan leverera en effekt om högst 1500 kW, är undantagen vissa nätavgifter. Innehavaren skall endast betala den del av nätavgiften som motsvarar den årliga kostnaden för mätning, beräkning och rapportering på nätkoncessionshavarens nät, vilket framgår av 4 kap.

10 § i ellagen. Elproducenten behöver således inte betala för drift och underhåll av nätet. Vidare kan nämnas att innehavaren av en småskalig elproduktionsanläggning, i likhet med andra elproducenter, enligt 3 kap. 15 § har rätt till ersättning från den nätkoncessionshavare till vars ledningsnät anläggningen är ansluten. Ersättningen skall motsvara värdet av dels de minskade energiförluster som inmatningen medför i ledningsnätet, dels minskningen av koncessionshavarens avgifter till överliggande nät som blir möjlig genom att anläggningen är ansluten. Därtill gäller enligt 3 kap. 14 § att kostnaden för en mätare med tillhörande insamlingsutrustning och för dess installation i inmatningspunkten hos en elproducent av nätkoncessionshavaren debiteras elproducenten. Detta gäller dock inte de elproducenter som avses i 4 kap. 10 §. I detta fall belastar kostnaden övriga nättariffer inom området. Denna bestämmelse tillkom i samband med att elcertifikatssystemet infördes, vilket innebar ett krav på att mätning måste ske av inmatningens fördelning över tiden för att elproducenten skall kunna tilldelas elcertifikat.

El- och gasmarknadsutredningen

Som redogörs för i propositionen har El- och gasmarknadsutredningen föreslagit (SOU 2004:129) att bestämmelsen i ellagen 4 kap. 10 § som innebär att småskaliga elproduktionsanläggningar endast skall betala den del av nätavgiften som motsvarar den årliga kostnaden för mätning, beräkning och rapportering på nätkoncessionshavarens nät upphävs. Likaså har det föreslagits att bestämmelsen i lagen (3 kap. 14 §) som innebär att kostnaden för mätning i inmatningspunkten hos en småskalig elproducent inte skall debiteras denne upphävas. En förutsättning för dessa förslag är enligt utredningen att elcertifikatssystemet förlängs efter år 2010 och att ambitionsnivå och kvoter fastställs långsiktigt. Något kompletterande stöd, utöver elcertifikatssystemet, krävs inte. Skulle ett sådant stöd ändå anses nödvändigt förordar utredningen ett övergångsstöd till småskaliga anläggningar med 3 öre per kWh som trappas ned under sex års tid. Stödet skall finansieras genom en särskild nätavgift för stöd till småskalig elproduktion som betalas av elanvändarna.

Utskottets ställningstagande

I motion 2005/06:N332 (mp) har påtalats att det finns problem kring nätanslutningar för småskaliga anläggningar för elproduktion. Utskottet har också noterat att Elforsk i en rapport om nätanslutning av småskaliga solcellssystem för elförsäljning (Rapportnr 05:30) uppmärksammat, utifrån ett genomfört projekt, att den höga kostnaden för inmatningsabonnemanget i förhållande till intäkterna gör att små installationer varifrån all producerad solcell levereras till en nätägare skulle gå med förlust, oavsett vilken kostnaden är för uppförandet av solcellsanläggningen. Med anledning av motionen vill utskottet inledningsvis erinra om att tariffer och kostnader för

anslutning av småskalig elproduktion står under tillsyn av Energimarknadsinspektionen vid Energimyndigheten. Om en aktör anser att kostnaden är oskälig kan den överklagas till myndigheten. Vidare bör i detta sammanhang uppmärksammas att regeringen har beslutat att tillsätta en utredning (dir. 2006:39) om reglering av elnätstariffer som bl.a. skall lämna förslag till den lagstiftning och det regelverk som krävs för en ny ordning för kontroll av anslutningsavgifterna. När det gäller vad som i motionen påpekas rörande vindkraftens förutsättningar noterar utskottet att regeringen i propositionen om miljövänlig el med vindkraft (prop. 2005/06:143 s. 22), vilken utskottet kommer att behandla senare under våren 2006 (bet. 2005/06:NU21), anför att en omfattande utbyggnad av vindkraft ställer krav på anpassning av elnäten och regelverket kring anslutning till dessa. Regeringen meddelar även sin avsikt att inom kort tillsätta en utredning med uppgift att närmare belysa dessa frågeställningar. Sammantaget ser utskottet därför inte att det föreligger något behov av ett riksdagsuttalande i frågan.

Med det sagda avstyrker utskottet motion 2005/06:N332 (mp).

Avläsningsfrekvens och elräkningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden rörande avläsningsfrekvensen för elmätare och elräkningarnas utformning. Utskottet hänvisar bl.a. till att månadsvis mätning av el kommer att vara obligatorisk för samtliga elkunder fr.o.m. den 1 juli 2009.

Jämför reservationerna 6 (m, fp, kd, c) och 7 (mp).

Propositionen

I propositionen anføres att det i dag kan dröja flera månader och ibland flera år från det att avläsning skulle ha skett till dess att avstämningsfakturan kommer. Detta är mycket otillfredsställande och utgör ett problem för elkunden. Mot denna bakgrund har Energimyndigheten och Konsumentverket i en gemensam skrivelse till El- och gasmarknadsutredningen lämnat förslag om ändringar av nuvarande preskriptionstid för fordringar mot konsumenter avseende förbrukad och överförd el. Utredningen har emellertid funnit att en särskild reglering av preskriptionstiden för fordringar avseende till konsumenter överförd och såld el är problematisk. Regeringen delar denna bedömning. Vidare bör enligt regeringen beaktas att nätföretagen fr.o.m. den 1 juli 2009 kommer att vara skyldiga att läsa av kundernas elmätare varje månad. Införandet av månadsvis avläsning förväntas leda till att konsumenterna debiteras efter faktisk förbrukning av överförd el och att preliminärdebiteringar kommer att vara sällsynta, sägs det i propo-

sitionen. Mot denna bakgrund bedömer regeringen att det inte är lämpligt att införa en särskild kortare preskriptionstid för fordringar gentemot konsumenter avseende försåld och överförd el.

Motionerna

Regeringens bedömning att en särskild preskriptionstid inte bör införas för fordringar gentemot konsumenter avseende försåld och överförd el tas upp i motion 2005/06:N19 (m, fp, kd, c). Skälet till att denna fråga rests är att systemet med preliminärdebiteringar gör att konsumenterna långt i efterhand kan mötas av betydande fordringar från elleverantörer till följd av skillnaden mellan den preliminära debiteringen och den faktiska förbrukningen, anförs det i motionen. Motionärerna menar att det nuvarande systemet kan få orimliga konsekvenser för den enskilde och förordar därför att regeringen skall åläggas att återkomma till riksdagen med förslag som löser dessa problem.

Regeringen bör enligt vad som anförs i motion 2005/06:N436 (fp) agera för att se till att elräkningarna blir begripligare. Många elkunder är i dag missnöjda med de svårbegripliga elräkningarna, anför motionärerna.

Att beslutet om en obligatorisk månadsavläsning av el i samtliga hushåll bör omprövas anförs i motion 2005/06:N410 (kd). Motionären anser att det kan ifrågasättas om nyttan med månadsavläsning av alla elmätare uppväger den kostnadsökning som det innebär.

Vissa kompletterande uppgifter

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 2005 avstyrkte utskottet (bet. 2004/05:NU14) en motion vari krav på tydligare elräkningar framfördes. I sitt ställningstagande anslöt sig utskottet till uppfattningen om vikten av tydliga elräkningar, men ansåg sig inte kunna ställa sig bakom något uttalande i enlighet med vad som förordades i motionen. Vid detta tillfälle avstyrktes även en motion vari förordades att beslutet om obligatorisk månadsavläsning av el i samtliga hushåll borde omprövas. Med anledning av denna motion hänvisade utskottet till vad det framhöll i samband med att regeringen våren 2003 redovisade sin bedömning att det bör vara obligatoriskt för elnätsföretagen att läsa av elmätarna och rapportera mätvärdena för samtliga elkunder minst en gång i månaden fr.o.m. den 1 juli 2009 (prop. 2002/03:85, bet. 2002/03:NU11). I en reservation (m, fp) framhölls att elräkningarna måste bli mer begripliga för kunderna. Det bästa sättet att åtgärda dagens problem med otydliga elräkningar är att helt avskaffa den preliminära debiteringen och låta elleverantörerna debitera den faktiska förbrukningen, ansåg reservanterna. I en annan reservation (kd) framhölls att beslutet om en obligatorisk månadsvis avläsning av el i samtliga hushåll borde omprövas. I en motivreserva-

tion (mp) anfördes att införande av en obligatorisk månadsvis mätning av el är ett steg i rätt riktning, men att reformen dels borde genomföras snabbare, dels innefatta en tydlig inriktning mot realtidsmätning.

Månadsvis mätning av el

Enligt gällande regelverk – förordning (1999:716) om mätning, beräkning och rapportering av överförd el – skall nätägare läsa av elmätare minst en gång per år. I den proposition om vissa elmarknadsfrågor som regeringen lade fram våren 2003 (prop. 2002/03:85) meddelade regeringen sin avsikt att genom en ändring i nämnda förordning införa krav på månadsvis mätning av el för alla elkunder fr.o.m. juli 2009. Regeringen påpekade i detta sammanhang att tätare mätaravläsning är en sådan åtgärd som skulle förbättra marknadens funktion. I sitt ställningstagande framhöll utskottet (bet. 2002/03:NU11) att krav på månadsvis elmätning innebär en betydande satsning på att stärka konsumenternas möjligheter på elmarknaden. Detta är i sin tur något som inte bara kommer att bidra till en ytterligare press på elpriserna till gagn för alla elanvändare utan detta kommer även att bidra till att lösa sådana effektbalansproblem som på senare år förekommit på elmarknaden. Utskottet såg därför positivt på regeringens aviserade krav. Avvikande uppfattningar gavs uttryck för i reservationer (m; fp, kd; mp).

Utskottets ställningstagande

I samband med att regeringen våren 2003 meddelade sin avsikt att fr.o.m. juli 2009 införa krav på månadsvis mätning av el för samtliga elkunder framhöll utskottet sin uppfattning att detta skulle innebära en betydande satsning på att stärka konsumenternas ställning på elmarknaden. Utskottet har inte ändrat uppfattning i denna fråga. Att gå från krav på årlig till krav på månadsvis elmätning kan bidra till att dels pressa elpriserna, dels lösa vissa effektbalansproblem. Månadsvis mätning är enligt utskottets uppfattning bra för de flesta kunder och ett viktigt led i eleffektiviseringen. Utskottet delar således inte uppfattningen i motion 2005/06:N410 (kd) om att beslutet om månadsavläsning bör omprövas. Med anledning av att frågan om månadsvis avläsning här tas upp vill utskottet fästa uppmärksamhet på att den fjärravläsningsteknik som används av nätägaren kan skapa stora problem för människor med elöverkänslighet. Även om nätägarna pålagts uppgiften om månadsvis mätning är det rimligt att de elkunder som inte tål dagens typ av fjärravläsning beroende på sin elöverkänslighet kan slippa detta. Dessa elkunder är sannolikt beredda att göra upp om annat sätt att mäta elanvändningen. Utskottet utgår från att regeringen på lämpligt vis informerar elmarknaden om denna möjlighet till avsteg från månadsvis eller timvis mätning, för personer som är elöverkänsliga.

I motion 2005/06:N19 (m, fp, kd, c) berörs frågan om en särskild pre-skriptionstid för fordringar mot konsumenter avseende försäld och överförd el. Med anledning av denna motion vill utskottet framhålla sin

uppfattning att införandet av månadsvis avläsning av el kan förväntas leda till att konsumenterna debiteras efter faktisk förbrukning av överförd el och att preliminärdebiteringar kommer att användas endast undantagsmässigt. Det bör i detta sammanhang även beaktas att det redan i dag finns åtgärder för tillsynsmyndigheten att vidta för att komma till rätta med problem att avläsningen av elmätare inte sker i rätt tid. Energimyndigheten kan enligt gällande regler förelägga, med möjlighet med vite, nätföretag att vidta åtgärder för att råda bot på dessa typer av problem.

När det gäller kravet i motion 2005/06:N436 (fp) om förståeliga elräkningar instämmer utskottet i grunduppfattningen att det är angeläget med tydliga och begripliga elräkningar. Något uttalande av riksdagen i denna fråga med anledning av motionen ser utskottet dock inte som behövligt.

Med hänvisning till det anförda avstyrks samtliga här aktuella motioner i berörda delar.

En integrerad elmarknad och marknadsövervakning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör med hänvisning till vidtagna åtgärder och pågående arbete avslå motioner innehållande krav på bl.a. förändrad övervakning av elmarknaden och åtgärder för att förstärka överföringskapaciteten i Norden. Jämför reservation 8 (m, fp, kd).

Propositionen

Enligt regeringens bedömning fungerar Nord Pool, dvs. den gemensamma handelsplatsen för el i Norge, Finland, Danmark och Sverige, väl, även om det finns förbättringar att göra. Regeringen erinrar om att Elkonkurrensutredningen i sitt slutbetänkande om konkurrensen på elmarknaden (SOU 2002:7) konstaterade att prisbildningen och konkurrensen fungerar förhållandevis väl, men att utvecklingstendensen är att antalet aktörer minskar i både produktion och elhandel och att detta bör bevakas. I propositionen påpekas att det finns flera sätt att minska koncentrationen på marknaden. Ett sätt är att underlätta för nya aktörer att komma in på marknaden, ett annat är att utöka det geografiska området inom vilka aktörerna verkar. En fortsatt utveckling och integration av den nordiska elmarknaden är därför mycket viktig, anför det i propositionen. Vidare redogörs det för att Energimarknadsinspektionen vid Energimyndigheten har haft regeringens uppdrag att, i samråd med Konkurrensverket, analysera elmarknadens funktionssätt med tonvikt på konkurrensen och prisbildningen på el. I rapporten om prisbildning och konkurrens på elmarknaden (ER 2006:13), som lämnades till regeringen i mars 2006, konstateras bl.a. att prisbildningen på elmarknaden tekniskt sätt fungerar relativt väl. Energimarknadsinspektionen konstaterar även att konkurrensen på den svenska och nordiska

elmarknaden i ett europeiskt perspektiv är förhållandevis god, men att den bör förbättras och att detta kan ske genom fortsatt integration av den nordiska elmarknaden.

När det gäller marknadsövervakning anförs det i propositionen att uppgiften att följa elmarknadens utveckling i dag är fördelad på olika myndigheter. Uppgiften att bevaka att elmarknaden fungerar som avsett samt konkurrenssituationen på marknaden ligger främst på Energimyndigheten och Konkurrensverket. Andra myndigheter som har viktiga funktioner att fylla är Svenska kraftnät, Konsumentverket och Finansinspektionen. Det finns inget formaliserat samarbete mellan dessa myndigheter, men såväl Konkurrensverket som Energimyndigheten anser att samarbetet fungerar väl, sägs det i propositionen. Vidare redogörs det i propositionen för det samarbete som i dag sker på såväl nationell som nordisk nivå. Enligt den bedömning som regeringen gör bidrar ett väl fungerande samarbete mellan myndigheter, både på nationell och nordisk bas, till att stärka övervakningen och utveckla den svenska och nordiska elmarknaden. Regeringen ser mycket positivt på den utveckling som skett under senare år och det samarbete som vuxit fram mellan myndigheter både i Sverige och i Norden. Det är mycket viktigt att detta samarbete fortsätter för att skapa förutsättningar för en fortsatt utveckling av den nationella elmarknaden, men framför allt för en ökad integration av den nordiska elmarknaden, anförs det. Det samarbete som i dag finns fungerar enligt regeringens bedömning väl men kan utvecklas. Detta bör, enligt regeringen, dock göras av de berörda myndigheterna.

Motionerna

Kostnadsutvecklingen på elmarknaden tas upp i motion 2005/06:N452 (s), och motionären anser att konsumenternas ställning måste förbättras. Tanken med avregleringen av marknaden var att öka konkurrensen, vilket skulle leda till en sänkning av priserna. Sedan avregleringen genomfördes har priserna emellertid ökat dramatiskt på grund av att det råder närmast oligopol på marknaden.

Konkurrensen på elmarknaden uppmärksammas i motion 2005/06:N436 (fp). Motionärerna framhåller bl.a. att det råder oligopol på elproduktion i Sverige och förordar ett riksdagsuttalande om att konkurrensmyndigheterna i framtiden måste vara tuffare när det gäller granskningen av elproduktionsmarknaden. Vidare hävdas det att den gemensamma nordiska elmarknaden fungerar dåligt på grund av bristfällig överföringskapacitet mellan länderna. En bättre integrerad nordisk marknad skulle gynna konkurrensen, anförs det. Av detta skäl föreslås ett uttalande om att utbyggnaden av överföringskapaciteten skall prioriteras. Motionärerna anser även att konkurrensövervakningen på elmarknaden fungerat dåligt och föreslår ett tillkännagivande om att uppgifter flyttas från Energimyndigheten till Konkurrensverket.

Att kapaciteten för elkraftsöverföring till och från Gotland behöver byggas ut och förstärkas framhålls i motion 2005/06:N422 (c). En utökad kapacitet behövs bl.a. för att möjliggöra en utbyggnad av vindkraften, anser motionärerna. Därför behöver ett utredningsarbete omgående startas med syfte att lämna förslag om hur en utbyggnad av elkraftsöverföringen till och från Gotland kan ske.

Vissa kompletterande uppgifter

Marknadsövervakning

Ansvaret för att följa elmarknadens utveckling och konkurrenssituationen på denna marknad ligger huvudsakligen på Energimyndigheten och Konkurrensverket. Energimyndighetens uppgifter inom elområdet är främst att utöva tillsyn enligt ellagen (1997:857), att följa och analysera utvecklingen på elmarknaden och att lägga fram förslag till förändringar samt att vara expertmyndighet för elhandel. Myndigheten är nätmyndighet enligt ellagen och har tillsyn över nätverksamheten och utfärdar tillstånd för överföring av el (nätkoncession) och hanterar olika prövningsärenden, t.ex. gällande anslutning, mätkostnader och ersättning till mindre elproducenter. Som tillsynsmyndighet bevakar Energimyndigheten även att nätföretagen följer ellagstiftningen. I januari 2005 bildades inom Energimyndigheten den s.k. Energimarknadsinspektionen. Syftet med förändringen är att stärka tillsynen över energimarknaderna och tydliggöra rollfördelningen mellan tillsynsverksamheten och övrig myndighetsutövning på elområdet. Energimarknadsinspektionen skall verka för väl fungerande marknader genom att följa och analysera utvecklingen på el-, naturgas- och fjärrvärmemarknaderna, fullgöra myndighetens uppgifter som nätmyndighet och tillsynsmyndighet enligt el- och naturgaslagarna, verka för ändamålsenliga regelverk och infrastruktur samt informera konsumenterna samt små och medelstora företag om deras förutsättningar att agera på de avreglerade marknaderna. Av förordningen (2004:1200) med instruktion för Statens energimyndighet framgår att Energimarknadsinspektionen bl.a. har till uppgift att besluta om föreskrifter och besluta i ärenden som rör myndighetens uppgifter enligt ellagen, naturgaslagen och lagen om vissa rörledningar. Vidare framgår av förordningen att Energimarknadsinspektionen skall medverka med expertkunskap i myndighetens övriga verksamhet i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till verksamhetens art.

Konkurrensverket skall verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet till nytta för konsumenterna. Konkurrensverkets huvuduppgift är att tillämpa konkurrenslagen (1993:20) genom att aktivt hindra skadliga konkurrensbegränsningar, särskilt inom områden med fåtalsdominans och svag konkurrens. Konkurrensverkets uppdrag omfattar hela den svenska marknaden. Att övervaka energisektorn ingår som en del i detta uppdrag.

Som nämns i propositionen finns därtill andra myndigheter som övervakar delar av elmarknadens funktion – Svenska kraftnät, Finansinspektionen och Konsumentverket.

El- och gasmarknadsutredningen påpekade (SOU 2004:129) att elmarknaden övervakas av ett flertal myndigheter och att antalet berörda myndigheter innebär en risk för en splittrad övervakningsstruktur. Utredningen föreslog därför att det skall inrättas ett mer formaliserat samarbete genom en samrådsgrupp mellan Energimyndigheten, Konkurrensverket och Finansinspektionen. Ett sådant samarbete skulle enligt utredningen bidra till att effektivisera arbetet inom myndigheterna bl.a. genom att öka möjligheterna att utnyttja existerande expertis hos respektive organisation och genom att underlätta erfarenhetsutbyte och kunskapsöverföring mellan de berörda myndigheterna. Då det nordiska marknadsperspektivet är viktigt förordade utredningen även en nordisk samrådsgrupp.

Elkonkurrensutredningen (SOU 2002:7) övervägde behovet av att förstärka konkurrensbevakningen. Utredningen inhämtade Konkurrensverkets syn på förutsättningarna för en eventuell förstärkt konkurrensbevakning. Konkurrensverket framförde i detta sammanhang bl.a. att de problem som kan identifieras på elmarknaden till betydande del är en följd av olika strukturella tillkortakommanden inom sektorn och att åtgärder, såväl på kort som på lång sikt, i första hand måste inriktas på att försöka eliminera dessa. Bland de åtgärder verket pekade på kan nämnas att bygga ut överföringsförbindelserna till grannländerna, att öka användningen av motköp, att fullständigt separera nätverksamhet från annan verksamhet och att skärpa reglerna kring leverantörsbyten. Att därutöver införa t.ex. branschspecifika regler i konkurrenslagstiftningen i syfte att stärka konkurrensen på elmarknaden vore fel enligt Konkurrensverket. Lagen är generellt tillämplig inom samtliga delar av näringslivet, och de svenska konkurrensreglerna ansluter nära till EG:s konkurrensregler.

Tilläggas kan att utskottet hösten 2005 avstyrkte motioner om tillsynsverksamheten vid Energimyndigheten, vari bl.a. förordades att myndighetens marknadsövervakande funktion borde stärkas (bet. 2005/06:NU3). Utskottet erinrade i detta sammanhang bl.a. om inrättandet av Energimarknadsinspektionen. Avvikande uppfattningar lämnades i två reservationer (m, fp, kd; mp).

Energimarknadsinspektionens rapport om prisbildning och konkurrens på elmarknaden

I oktober 2005 gav regeringen Energimarknadsinspektionen i uppdrag att analysera den svenska och nordiska elmarknadens funktion med tonvikt på konkurrens och prisbildning. I den rapport om prisbildning och konkurrens på elmarknaden (ER 2006:13) som lämnades till regeringen i mars 2006 konstateras, som tidigare nämnts, att prisbildningen på elmarknaden tekniskt sett fungerar väl. I ett europeiskt perspektiv har Norden kommit långt med en omfattande integration av den nordiska marknaden och ett

kostnadseffektivt utnyttjande av produktionsstrukturen i de nordiska länderna. Konkurrensen på den svenska och nordiska elmarknaden är enligt myndigheten i ett europeiskt perspektiv förhållandevis god men bör förbättras. Energimarknadsinspektionen föreslår att regeringen, i det nordiska samarbetet för att utveckla elmarknaden, verkar för initiativ till ett utökat samarbete mellan de berörda myndigheterna i de nordiska länderna i syfte att utveckla metoder för analyser och åtgärder för att motverka ökad koncentration och missbruk av marknadsmakt på elmarknaden. Vidare framhålls att Energimarknadsinspektionen, Finansinspektionen och Konkurrensverket avser att bilda en samrådsgrupp för att ytterligare effektivisera arbetet med att övervaka och följa utvecklingen på den svenska elmarknaden. Myndigheten anser även att etableringen av nya aktörer på marknaden bör underlättas och bedömer att det finns starka skäl att genomföra en systematisk kartläggning av de regler på elmarknaden som kan utgöra hinder för nya aktörer som önskar etablera sig. Därtill framhålls att ytterligare integration av den nordiska marknaden krävs.

Överföringskapacitet

När det gäller överföringskapaciteten i Norden kan erinras om att Nordel – samarbetsorganet för systemansvariga företag i Norden – i juni 2004 presenterade ett paket med fem strategiska projekt, vilka syftar till att förbättra förutsättningarna för den nordiska elmarknaden genom att överföringskapaciteten ökas och risken för prisområdesuppdelning minskas. De fem projekten är Nea–Järpströmmen (ny ledning mellan Sverige och Norge), utbyggnad av Fenno-Skan (ny likströmsförbindelse mellan Sverige och Finland), Sydlänken (ny ledning från Mellansverige till Skåne), Stora Bält-förbindelsen (ny likströmsförbindelse mellan Jylland och Själland) och Skagerak 4 (ny likströmsförbindelse mellan Norge och Jylland).

Med anledning av vad som sägs i motion 2005/06:N422 (c) om överföringskapaciteten till och från Gotland kan nämnas att Svenska kraftnät i årsredovisningen för 2005 nämner (s. 43) att man inom Nordel börjat analysera överföringsbehovet efter år 2010 då ovan nämnda projekt beräknas vara klara. Vidare sägs att en kraftig utbyggnad av vindkraften i nya regioner kräver lokala förstärkningar för att man skall kunna mata in elen på nätet, men framför allt krävs förstärkningar av överföringsnäten för att energin skall kunna transporteras till förbrukarna. När det gäller kabeln till Gotland kan nämnas att denna ägs av Vattenfall Eldistribution AB.

Utskottets ställningstagande

I motion 2005/06:N436 (fp) framhålls bl.a., som tidigare redovisats, att konkurrensövervakningen behöver skärpas och att överföringskapaciteten behöver förstärkas för att förbättra konkurrensen på elproduktionsmarknaden i Sverige. Elproduktionen i Sverige är, som nämns i motionen, koncentrerad till ett antal större företag. De tre största producenterna står för ca 85 %

av elproduktionen i Sverige. I ett nordiskt perspektiv svarar de tre största svenska producenterna för sammanlagt ca 35 % av den samlade nordiska produktionen. Hur dominerande de tre största svenska elproducenterna är beror således på vilken geografisk marknad man betraktar.

För att motverka en ökad koncentration på elproduktionsmarknaden är det, som sägs i nyssnämnda motion, angeläget att förbättra överföringskapaciteten i Norden. Ansvaret för att överföringsförbindelserna är tillräckligt stora för att möjliggöra en väl fungerande elmarknad ligger hos Svenska kraftnät och övriga systemoperatörer i Norden. Som i det föregående redovisats har de systemansvariga myndigheterna i Norden gemensamt presenterat investeringar i fem överföringsförbindelser inom Norden. Utskottet ser därför ingen anledning för riksdagen att göra ett uttalande i linje med vad som begärs i motionen.

Som i det tidigare redogjorts för har Energimarknadsinspektionen vid Energimyndigheten haft regeringens uppdrag att analysera den svenska och nordiska elmarknadens funktion med tonvikt på konkurrens och prisbildning. I den rapport som myndigheten redovisade till regeringen i mars 2006 lämnas olika förslag i syfte att förbättra konkurrensen på den svenska och nordiska elmarknaden. Utskottet anser inte att riksdagen bör föregripa regeringens beredning av dessa förslag.

När det gäller förslaget i motion 2005/06:N436 (fp) om att flytta vissa uppgifter till Konkurrensverket vill utskottet erinra om att verket självt framhållit att det vore fel att i konkurrenslagstiftningen införa branschspecifika regler i syfte att stärka konkurrensen på elmarknaden. Utskottet instämmer i Konkurrensverkets syn i denna fråga.

Vidare delar utskottet uppfattningen i motion 2005/06:N452 (s) om att det är angeläget att stärka konsumenternas ställning på elmarknaden. Flera av de förslag som lämnats i den proposition som utskottet här har att behandla, och som i det föregående tillstyrkts, syftar just till detta. Något initiativ från riksdagens sida ser utskottet därför inte som behövligt.

Avslutningsvis vill utskottet framföra sin ståndpunkt att inte heller motion 2005/06:N422 (c) om överföringskapaciteten till och från Gotland behöver föranleda någon åtgärd av riksdagen. Byggandet av en kabel till fastlandet är i första hand inte en fråga för statsmakterna att avgöra utan det är den berörda nätägaren som har ansvaret för utbyggnad och förstärkning av nätet i området.

Med det anförda avstyrks nämnda motioner i här aktuella delar.

Reformerad elmarknad

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden med begäran om en utredning rörande en reformering av elmarknaden. Utskottet hänvisar till El- och gasmarknadsutredningens slutsatser i frågan.

Jämför reservation 9 (mp).

Motionerna

Det är orimligt med så stora skillnader i nätavgifter i Sverige mellan stad och land, mellan olika regioner och mellan olika bolag, anför det i motion 2005/06:N402 (v). Regeringen bör därför utreda möjligheten att förstatliga det svenska elnätet. Enhetligare taxor bör införas för att utjämna de orättvisa skillnader som i dag finns, menar motionären.

Dagens priser på el ger inga starka incitament att hushålla med el eller effekt, anför det i motion 2004/05:MJ38 (mp, –). Systemet måste därför ändras så att elvärme belastas med sina fulla samhällsekonomiska kostnader. Motionärerna förordar ett riksdagsuttalande om att en utredning bör tillsättas för att föreslå en reform med denna inriktning. Ett alternativ som då bör prövas är effektprissättning, sägs det i motionen.

I motion 2005/06:N289 (mp) framhålls behovet av en förändrad syn på effektproblematiken och det, enligt motionärerna, orättvist fördelade ansvaret för kostnaden för effektkapacitet. Det är rimligt att de brukare som orsakar dimensioneringsbehovet även är de som betalar, varför effektkomponenten borde spela en större roll när det gäller elpriset. Motionärerna förordar även en fördjupad analys av problemet.

Att elmarknaden är utformad på ett mycket ineffektivt sätt då konsumenterna har mycket små incitament att minska effektförbrukningen framhålls i Miljöpartiets motion 2005/06:N338 (mp, –). Motionärerna förordar därför att en utredning tillsätts med syfte att lämna förslag om en större reformering av elmarknaden, och speciellt skall förslaget att avskaffa elhandlarna och låta kunderna köpa direkt till spotmarknadspris utredas liksom möjligheter att reformera strukturen för eltaxor.

Vissa kompletterande uppgifter

När det gäller vad som förordas i några av motionerna om att tillsätta en utredning med syfte att lämna förslag om en större reformering av elmarknaden kan nämnas att detta förslag återkommande har behandlats av utskottet, som vid samtliga tillfällen har avstyrkt liknande krav. Senast utskottet behandlade frågan var våren 2005 (bet. 2004/05:NU14). Vid detta tillfälle framhöll utskottet att El- och gasmarknadsutredningen, som analyserat den alternativa elmarknadsmodellen, starkt avrått från att försöka genomföra en reformering av elmarknaden i enlighet med den modell som

motionärerna förordar. Vidare anförde utskottet att det inte såg någon reformering av elmarknaden i linje med vad motionärerna förordar framför sig. En avvikande uppfattning fördes till torgs i en reservation (mp).

El- och gasmarknadsutredningen överlämnade i december 2004 sitt slutbetänkande El- och naturgasmarknaderna – Energimarknader i utveckling (SOU 2004:129) till regeringen. När det gäller den alternativa elmarknadsmodellen fastslås inledningsvis att en tillämpning av modellen skulle strida mot det gällande elmarknadsdirektivet på ett flertal punkter, liksom mot EU:s generella regler för den inre marknaden och konkurrensen på denna. Att införa modellen skulle, enligt utredningen, inte enbart bli en svensk angelägenhet, då det skulle krävas genomgripande omarbetningar av den europeiska lagstiftningen. Bortsett från detta hinder framhålls i utredningen att den föreslagna alternativa elmarknadsmodellen är behäftad med svåra funktionsproblem. Modellen skulle, om den infördes, påtagligt skada konkurrensen på elmarknaden samt leda till ytterligare behov av reglering och övervakning. Vidare skulle det, åtminstone initialt, ställas betydligt starkare krav på elkonsumenten att vara aktiv på marknaden och tillägna sig större kunskaper om elmarknadens funktionssätt än vad som är nödvändigt i dag. Att vara aktiv på elmarknaden upplevs i dag som krångligt av gemene man. Det förefaller att bli ännu krångligare med den föreslagna omorganisationen. På sikt torde elkonsumentens nya situation leda till att de flesta söker prisförsäkra sig. Detta skulle dock bli mycket dyrt för särskilt de mindre kunderna och skulle dessutom ta bort de starkaste skäl som anförts för omorganiseringen, anfördes det i utredningen. Den sammanfattande slutsatsen är att det inte finns anledning att tillråda en övergång till den föreslagna alternativa elmarknaden, inte ens om detta vore möjligt utan de formella hinder som föreligger (såsom förenlighet med den nordiska marknaden och EG-direktiv). Tvärtom avråder utredningen starkt från varje transformering av elmarknaden som är så omfattande och som skulle innebära ett faktiskt principskifte och framhåller att det därför inte finns någon anledning att utreda förslaget vidare.

I detta sammanhang kan även påminnas om Regelutredningens betänkande om liberalisering, regler och marknader (SOU 2005:4) som överlämnade till regeringen i januari 2005. Utredningen har bl.a. haft som uppgift att, utifrån de utvärderingar som gjorts av regelreformen inom elmarknaden, utvärdera de långsiktiga effekterna för konsumenterna, näringslivet, arbetsmarknaden och samhällsekonomin. I utredningen påpekas att det finns såväl för- som nackdelar med den nuvarande utformningen av elmarknaden. Fördelarna är att marknaden öppnats för konkurrens och att tillsynen över monopolerna har stärkts, vilket är väsentliga förutsättningar för att marknaden skall kunna generera priser som fördelar produktionsresurser och elanvändning så effektivt som möjligt. Nackdelarna är, framhålls det, att separeringen av verksamhetsleden har ökat transaktionskostnaderna för

såväl kunder som producenter. Regelutredningen anser att elmarknaden ännu inte nått sin slutgiltiga form men att de genomförda reformerna bidragit till en positiv utveckling.

Vidare kan erinras, med anledning av vad som sägs i motion 2005/06:N402 (v) om skillnader i nätavgifter, om utredningen rörande reglering av elnätstariffer m.m. (dir. 2006:39) som regeringen i mars 2006 beslöt att tillsätta. Enligt direktiven skall utredaren bl.a.

- lämna förslag till den lagstiftning och det regelverk i övrigt som krävs för att införa en ny ordning där tillsynsmyndigheten skall godkänna eller fastställa nätföretagens överföringstariffer innan de får börja gälla,
- lämna förslag till den lagstiftning och det regelverk i övrigt som krävs för att införa en ny ordning där tillsynsmyndigheten skall godkänna eller fastställa nätföretagens anslutningsavgifter alternativt där tillsynsmyndigheten skall godkänna eller fastställa nätföretagens metoder för att fastställa anslutningsavgifterna, innan anslutningsavgifterna eller metoderna får börja gälla,
- analysera om den nuvarande uppdelningen mellan områdeskoncession och linjekoncession samt dess koppling till reglerna för tariffsättning och redovisning är lämplig för att åstadkomma ändamålsenliga, driftsäkra och kostnadseffektiva elnät och om så inte är fallet föreslå åtgärder för detta,
- lämna förslag till hur de utlandsförbindelser som är anslutna till det svenska regionnätet kan hanteras så att dessa förbindelser behandlas enligt samma grunder som de utlandsförbindelser som är anslutna till stamnätet.

Senast den 1 mars 2007 skall utredaren redovisa de delar av uppdraget som avser förslag till lagstiftning och det regelverk som krävs för att tillsynsmyndigheten skall göra en förhandsprövning av nätföretagens tariffer och de förslag som avser tillsynsmyndighetens prövning av nätföretagens anslutningsavgifter eller metoder för att fastställa anslutningsavgifterna av el samt de förslag som avser utlandsförbindelser som är anslutna till det svenska regionnätet. Övriga frågor skall redovisas senast den 20 december 2007.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har under de senaste åren återkommande avstyrkt motioner som innehåller förslag om en reformering av elmarknaden i linje med de här aktuella yrkandena i motionerna 2004/05:MJ38 (mp, -), 2005/06:N289 (mp) och 2005/06:N338 (mp, -). Senast utskottet hanterade denna fråga hänvisades det till de slutsatser som den av regeringen tillsatta EI- och gasmarknadsutredningen redovisat rörande den alternativa elmarknadsmodellen. Bland annat mot bakgrund av dessa slutsatser redovisade utskottet sin

uppfattning att någon reformering av elmarknaden i linje med vad motionärerna förordat inte var aktuell. Utskottet har inte ändrat uppfattning i denna fråga.

När det gäller vad som anförs i motion 2005/06:N402 (v) om skillnader mellan nätavgifter mellan olika regioner i Sverige och mellan olika bolag, konstaterar utskottet att den nyligen tillsatta utredningen om reglering av elnätstariffer m.m. (dir. 2006:39) bl.a. har i uppdrag att lämna förslag rörande regleringen av tariffer för överföring av el samt anslutningsavgifter. Något förstatligande av hela det svenska elnätet i enlighet med vad motionären förordar ser utskottet inte som aktuellt.

Med det anförda avstyrks samtliga i detta avsnitt behandlade motionsyrkanden.

Vissa frågor rörande effektbalansen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden med krav på åtgärder för att motverka att effektbrist uppstår. Utskottet erinrar om Svenska kraftnäts ansvar för effektreserven.

Jämför reservationerna 10 (fp, kd) och 11 (mp).

Motionerna

Risken för effektbrist tas upp i motion 2005/06:N221 (kd), och motionären framhåller betydelsen av en ökad användning av laststyrning i elnätet. Staten bör, enligt vad som anförs, initiera eller stimulera en ökad användning av laststyrning i elnätet. Lämpligen bör ett större försöksprojekt inledas, anser motionären.

Åtgärder för att motverka effektbrist efterlyses också i motion 2005/06:N357 (kd). Motionären framhåller att marginalerna i det svenska systemet är mycket små. Regeringen bör av detta skäl skyndsamt låta utreda frågan för att kunna föreslå åtgärder för att förhindra att effektbrist uppstår.

Vissa kompletterande uppgifter

Våren 2003 beslutade riksdagen (prop. 2002/03:85, bet. 2002/03:NU11), med hänsyn till att en marknadsmässig hantering av effektfrågan inte var rimlig att uppnå på kort sikt, att införa en tillfällig lag om effektreserv som gav Svenska kraftnät i uppdrag att upphandla erforderliga effektresurser under de närmaste åren. På sikt skall dock marknadens aktörer själva svara för att tillhandahålla tillräckliga effektresurser på den svenska elmarknaden. Lagen (2003:436) trädde i kraft den 1 juli 2003 och gäller till utgången av februari 2008 då en marknadsbaserad lösning skall ha växt fram. Enligt lagen har Svenska kraftnät ansvar för att en effektreserv om

högst 2 000 megawatt finns tillgänglig på elmarknaden. Detta görs genom att Svenska kraftnät ingår avtal med dels elproducenter om att ställa ytterligare kapacitet till förfogande, dels förbrukare (främst industrianläggningar) om rätt att begränsa deras elförbrukning.

I regleringsbrev för år 2006 uppdrog regeringen åt Svenska kraftnät att redovisa hur arbetet fortskrider med att ta fram en marknadsbaserad lösning för att upprätthålla effektbalansen vid extrema förbrukningstoppar efter februari 2008. Svenska kraftnät har i en nyligen presenterad rapport (daterad 2006-04-18) om effekttillgänglighet efter februari 2008 redovisat detta uppdrag. I rapporten sägs att effektbalansen, givet att de effekthöjningar som är planerade genomförs samt att kraftproduktion inte blir otillgänglig, kan klaras fram till vintern 2010/11. Den ökning av produktionskapacitet som planeras för de närmaste åren kommer att ha tydliga effekter på den svenska effektbalansen. När det gäller elförsörjningen vid extrema situationer efter februari 2008 anförs i rapporten att det finns ett antal olika alternativ för hur de svenska elkonsumenternas behov av el skall kunna klaras även vid extrema situationer. Följande lösningar redovisas.

- Marknadslösning, vilket förutsätter att elmarknaden nått en sådan mognad att prisbildningen på den öppna elmarknaden åstadkommer en tillfredsställande elförsörjning även vid extrema situationer.
- Reglering, t.ex. genom att företag som verkar som elhandlare åläggs att svara för effektreserver i proportion till sin försäljning.
- Förlängning av Svenska kraftnäts uppdrag, som innebär att den praxis som Svenska kraftnät under de senaste åren byggt upp fortsätter.
- Övergångslösning i regi av marknadsaktörerna, som innebär att de balansansvariga i en övergångslösning gemensamt ansvarar för att en effektreserv kan tillhandahållas.

Av ovanstående alternativ förordar Svenska kraftnät det sistnämnda. Den skisserade lösningen bör dock endast gälla under en begränsad tid. Svenska kraftnät bedömer det som mindre sannolikt att marknadskrafterna själva kommer att se till att de 2 000 megawatt som nu ingår i effektreserven skulle finnas tillgängliga utan särskilda åtgärder. Även alternativen med en reglering eller en förlängning av Svenska kraftnäts uppdrag bör enligt affärsverket undvikas.

I februari 2006 besvarade samhällsbyggnadsminister Mona Sahlin en fråga (fr. 2005/06:863) från Ewa Thalén Finné (m) om vilka åtgärder statsrådet avsåg vidta för att Sverige skall ha en tillräcklig effektbalans. I sitt svar framhöll statsrådet att det är kraftproducenterna som har huvudansvaret för att se till att elen räcker även när det blir kallt; detta gäller i synnerhet på en avreglerad elmarknad. Statsmakterna har emellertid tagit ett stort ansvar för att klara en ansträngd effektbalans genom de åtgärder som hittills vidtagits, anförde statsrådet och hänvisade bl.a. till den lag om

effektreserv som trädde i kraft i juli 2003. Liknande frågor besvarades av samhällsbyggnadsministern även i november 2005 (fr. 2005/06:416) och i oktober 2005 (fr. 2005/06:175).

Utskottets ställningstagande

Med anledning av vad som framförs i motionerna 2005/06:N221 (kd) och 2005/06:N357 (kd) om risken för effektbrist vill utskottet erinra om att Svenska kraftnät fram till februari 2008 svarar för att en effektreserv hålls tillgänglig i det svenska elsystemet genom lagen om effektreserv. Lagen innebär att Svenska kraftnät ansvarar för att en effektreserv om högst 2 000 megawatt finns tillgänglig. Efter februari 2008 skall enligt vad som beslutats effektbalansen upprätthållas genom en marknadsbaserad lösning. Enligt utskottets uppfattning har statsmakterna genom beslutet om att en effektreserv skall hållas tagit ett stort ansvar för att klara en ansträngd effektbalans. Som i det föregående redovisats har Svenska kraftnät i en rapport till regeringen nyligen redovisat hur arbetet fortskrider med att ta fram en marknadsbaserad lösning för att upprätthålla effektbalansen vid extrema förbrukningstoppar efter februari 2008. Något skäl för riksdagen att uttala sig i denna fråga med anledning av tidigare nämnda motioner finner utskottet inte.

Med hänvisning till det anförda avstyrks i detta avsnitt behandlade motioner i här aktuella delar.

Elprissättningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå en motion vari förordas ett system med enbart rörlig eltaxa. Utskottet anser att det nuvarande systemet, med både rörliga och fasta delar, har fungerat tillfredsställande, men ser samtidigt gärna att regeringen vidtar lämpliga åtgärder för att få igång en process mot ett system med enbart rörligt elpris för att uppmuntra till eleffektivisering.

Jämför reservation 12 (m, fp, kd, c).

Motionen

Behovet av att se över elavgifterna framhålls i motion 2005/06:N293 (v), då ett system med enbart rörlig eltaxa skulle skapa ett allmänt intresse för elsparande. Motionärerna menar att regeringen bör se över möjligheterna att slopa alla fasta elavgifter och att elräkningen i stället endast skall innehålla uppgiften om antalet konsumerade kilowattimmar (kWh) multiplicerat med priset.

Vissa kompletterande uppgifter

Den sammanlagda elkostnaden för hushållen kan delas upp i kostnader för elenergin, nättjänsten (nättariffen), elcertifikat och skatter. Av det totala elpriset för en kund med eluppvärmd villa var den 1 januari 2005 priset på elenergi 36 %, elcertifikat 3 %, nättariffen 19 % samt skatt och moms 42 % (Energimarknadsinspektionens Årsrapport 2005). Avgiften för elenergi innehåller både rörliga och fasta delar. Storleken på den rörliga delen beror på hur mycket el som förbrukas samt vilket pris elhandlaren tar ut. För el utgår ofta även en fast del, vilken brukar debiteras för de antal dygn som svarar mot den aktuella fakturaperioden. Elcertifikatspriset är en kostnad för förnybar el som infördes den 1 maj 2003. Storleken på kostnaden är inte reglerad i lag och skiljer sig åt mellan elhandlare. När det gäller nättariffen tillämpar de flesta nätföretag en tariff med en fast och en rörlig del. Den fasta delen beror på den abonnerade effekten, dvs. säkringens storlek. Den rörliga delen varierar med förbrukningen. Enligt ellagen skall nättariffen vara skälig i förhållande till den prestation som nätföretaget utför åt sina kunder. Nättarifferna övervakas av Energimarknadsinspektionen. Energiskatt betalas för den elenergi som förbrukas, men inte för nätavgiften. Därtill betalas mervärdesskatt på elenergi priset, nättariffen, elcertifikatspriset och energiskatten.

Som tidigare nämnts har regeringen tillsatt en utredning (dir. 2006:39) rörande reglering av elnätstariffer m.m. Utredningen skall bl.a. lämna förslag till den lagstiftning och det regelverk i övrigt som krävs för att införa en ny ordning där tillsynsmyndigheten skall godkänna eller fastställa elnätsföretagens överföringstariffer innan de får börja gälla.

Vidare kan påminnas om att utskottet våren 2004 avstyrkte en motion (bet. 2003/04:NU11) innehållande förslag om att ändra elprissättningen snarlik den här aktuella. I detta sammanhang framhöll utskottet att det faller sig naturligt att en stor del av nätavgiften är fast. En mycket stor del av nätbolagens kostnader är kapitalkostnader, vilket innebär att bolagen har höga fasta kostnader som inte påverkas av mindre variationer i eldistributionen. Utskottet påpekade även att statsmakterna inte bör gripa in i elmarknaden genom att reglera förhållandet mellan fasta och rörliga avgifter. I en reservation (v) begärdes ett tillkännagivande om att regeringen skulle låta utreda möjligheten att slopa fasta elavgifter.

Utskottets ställningstagande

Med anledning av motion 2005/06:N239 (v) om elprissättningen vill utskottet anföra följande. Sedan omregleringen år 1996 sätts elpriset på en konkurrensutsatt marknad. Priset för elenergi utgörs i huvudsak av en rörlig del samt, i vissa fall, av en mindre fast kostnad. Nättariffen, å andra sidan, är reglerad enligt ellagen, och Energimyndigheten utövar tillsyn över skäligheten i avgifterna. Som utskottet tidigare anfört är en mycket stor del av nätbolagens kostnader kapitalkostnader, vilket innebär att bola-

gen har höga fasta kostnader som inte påverkas av mindre variationer i elförbrukningen. Av detta skäl har utskottet tidigare framhållit att det faller sig naturligt att en stor del av nätavgiften är fast. Utskottet anser att det nuvarande systemet har fungerat på ett tillfredsställande sätt. Samtidigt är utskottet medvetet om att detta traditionella elprissättningssystem inte helt uppmuntrar till eleffektivisering eftersom en stor del av nätavgiften utgörs av en fast avgift. Utskottet ser därför gärna att regeringen vidtar lämpliga åtgärder för att få i gång en process mot ett system med enbart rörligt elpris. De förändringar som måste göras i elprissättningen är motiverade av den prioritering som i dag görs för att uppnå en mer effektiv elanvändning. Något uttalande från riksdagens sida med anledning av den tidigare nämnda motionen anser utskottet emellertid inte behövligt. Den avstyrks således.

Naturgasmarknaden m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå olika motionsyrkanden rörande naturgas, däribland om en ökad användning av naturgas i Sverige och om en utbyggnad av det svenska naturgasnätet. Utskottet framhåller bl.a. att naturgasen kan ha betydelse under en omställningsperiod samt att något särskilt stöd från statsmakternas sida för en utbyggnad av naturgasnätet inte är aktuellt.

Riksdagen bör även bifalla i propositionen föreslagna ändringar beträffande naturgaslagen.

Jämför reservationerna 13 (m, kd), 14 (fp) och 15 (mp).

Propositionen

Koncession för distributionsledningar för naturgas

Enligt regeringens bedömning bör det förslag som El- och gasmarknadsutredningen lämnat om införande av områdeskoncession utredas ytterligare. I propositionen konstateras att utredningen inte har beskrivit i vilka fall en naturgasledning är att hänföra till koncession för naturgasledning respektive koncession för område och därmed inte heller analyserat vilka konsekvenser som kan uppkomma i fråga om bl.a. miljökonsekvensbedömningen. Frågan om i vad mån enskildas rätt kan komma att beröras av den föreslagna koncessionen har inte heller berörts av utredningen. Vidare framstår det som oklart i vilka situationer ett undantag från koncessionsplikt är avsett att tillämpas.

Anvisad gasleverantör

Regeringen gör även bedömningen att frågan om anvisad gasleverantör bör analyseras ytterligare. El- och gasmarknadsutredningen ansåg (SOU 2003:113) att det borde övervägas att införa en funktion med anvisad gasleverantör senast i samband med att den svenska naturgasmarknaden öppnas fullt ut. Svenska kraftnät har i regleringsbrevet för år 2006 fått i uppdrag att senast den 30 juni 2006 återkomma i frågan, så att funktionen med anvisad gasleverantör kan få en tillfredsställande lösning senast inför den fulla marknadsöppningen i juli 2007, anför det i propositionen.

EG:s naturgasförordning

Regeringen föreslår att naturgaslagen kompletteras med en upplysning om att tillsynsmyndigheten enligt naturgaslagen även har tillsyn över EG-förordning (1775/2005) om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten (naturgasförordningen).

Naturgasförordningen innebär i korthet en närmare detaljreglering än vad som följer av det s.k. naturgasmarknadsdirektivet (2003/55/EG) av hur systemansvariga för transmissionsnät skall utöva sin verksamhet. Enligt artikel 13 i förordningen skall medlemsstaterna fastställa regler för sanktioner vid överträdelse av bestämmelserna i förordningen. Naturgaslagen innehåller dock inte några bestämmelser om sanktioner som skall tillämpas vid överträdelser av naturgasförordningen. Tillsynsmyndigheten får enligt 10 kap. 3 § i naturgaslagen meddela de förelägganden som behövs för att trygga efterlevnaden av de föreskrifter och villkor som omfattas av tillsynen. Ett föreläggande får förenas med vite. För att tydliggöra att dessa sanktioner även omfattar efterlevnaden av naturgasförordningen bör 10 kap. 1 § kompletteras så att det där även anges att tillsynen omfattar naturgasförordningen.

Genomförande av gasförsörjningsdirektivet

Bakgrund

EG-direktivet (2004/67/EG) om åtgärder för att säkerställa en tryggad naturgasförsörjning, det s.k. gasförsörjningsdirektivet, trädde i kraft den 19 maj 2004 och skall vara genomfört i svensk rätt den 19 maj 2006. I korthet innebär direktivet att medlemsstaterna skall utarbeta en nationell strategi innehållande dels miniminormer för en tryggad naturgasförsörjning, dels en tydlig roll- och ansvarsfördelning mellan marknadsaktörerna på naturgasområdet för att säkerställa naturgasförsörjningen.

Allmänt om direktivet och svensk rätt

I propositionen föreslås att naturgaslagens tillämpningsområde utökas till att också avse bestämmelser om trygg naturgasförsörjning. De nya bestämmelserna om en trygg naturgasförsörjning placeras enligt förslaget i ett nytt kapitel.

Minimikrav för en trygg naturgasförsörjning för konsumenter

I gasförsörjningsdirektivets artikel 3 anges att medlemsstaterna skall fastställa tillräckliga miniminormer för en trygg naturgasförsörjning.

För att uppfylla direktivets krav på normer för försörjningstrygghet för konsumenter föreslås i propositionen att en bestämmelse införs om att regeringen får meddela närmare föreskrifter om särskilda minimikrav för en trygg naturgasförsörjning. Vidare föreslås att naturgaslagen kompletteras med en bestämmelse om att om den systemansvariga myndigheten beordrat begränsning eller avbrytande av överföring av naturgas till kunder skall denna genomföras så att naturgasförsörjningen i första hand säkras för konsumenter. I syfte att tydliggöra att begreppet konsument har samma innebörd i hela naturgaslagen föreslår regeringen att definitionen av konsument flyttas från 8 kap. till 1 kap.

Tillsynsmyndighetens roll för att trygga naturgasförsörjningen

Regeringen föreslår att tillsynsmyndigheten får till uppgift att ta fram och upprätthålla Sveriges allmänna nationella strategi för att säkerställa lämpliga nivåer för en trygg naturgasförsörjning enligt gasförsörjningsdirektivet. Tillsynsmyndigheten skall också vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att säkerställa naturgasförsörjningen på nationell nivå.

Då beredskaps- och ransoneringsfrågor enligt förordningen (2004:1299) med instruktion för Statens energimyndighet faller inom Energimyndighetens och inte Energimarknadsinspektionens ansvarsområde gör regeringen bedömningen att Energimyndigheten bör vara den myndighet som ansvarar för tillsyn avseende försörjningstrygghetsfrågor i naturgaslagen.

Den systemansvariga myndighetens ansvar för att trygga naturgasförsörjningen

Regeringen föreslår att den systemansvariga myndigheten skall kunna vidta de planeringsåtgärder och de åtgärder i övrigt som inom ramen för myndighetens systemansvar behövs för att säkerställa naturgasförsörjningen.

För att garantera en fortsatt hög driftsäkerhet hos naturgasanläggningarna föreslås att den systemansvariga myndigheten får förelägga en innehavare av en ledning eller anläggning att vidta åtgärder för att säkerställa naturgasförsörjningen. Om det anses lämpligt får den systemansvariga myndighetens föreläggande om åtgärder riktas mot ägaren av ledningen eller anläggningen i stället för innehavaren. Den systemansvariga myndighetens föreläggande får inte avse en åtgärd som är mer betungande än vad som är skäligt med hänsyn till anläggningens eller verksamhetens omfattning och betydelse för naturgasförsörjningen. Myndigheten får förena föreläggandena med vite.

Naturgasföretag som förelagts att vidta åtgärder i ledningar eller anläggningar för att säkerställa naturgasförsörjningen föreslås få rätt till ersättning från staten för den kostnad som genomförandet av åtgärden medfört. Frågor om ersättning prövas av den systemansvariga myndigheten.

Vidare föreslås att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, den systemansvariga myndigheten får meddela närmare föreskrifter om åtgärder för att möjliggöra reparationsarbeten och fysiska skyddsåtgärder i ledningar och anläggningar.

För att den systemansvariga myndigheten skall kunna ta ställning till om åtgärder behöver vidtas föreslås att det införs en ny bestämmelse enligt vilken myndigheten ges rätt att på begäran av den som kan åläggas att utföra åtgärder för att trygga naturgasförsörjningen kan få de upplysningar och ta del av de handlingar som myndigheten behöver.

Den systemansvariga myndighetens beslut om åtgärder för att trygga naturgasförsörjningen och den systemansvariga myndighetens beslut om ersättning till de naturgasföretag som beordrats att vidta åtgärd för att trygga naturgasförsörjningen skall kunna överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Vid överklagande till kammarrätten skall prövningstillstånd krävas.

Ansvar för innehavare av naturgasledningar och lager- eller förgasningsanläggningar för att trygga naturgasförsörjningen

Med anledning av gasförsörjningsdirektivet föreslås vidare i propositionen att en innehavare av en naturgasledning, lagringsanläggning eller förgasningsanläggning skall, i den utsträckning det är möjligt för denne, vidta de planeringsåtgärder och de åtgärder i övrigt som behövs för att säkerställa naturgasförsörjningen. I planerna bör innehavarna framför allt redovisa hur de avser att åtgärda en skada samt hur nödvändiga skyddsåtgärder skall kunna vidtas. Enligt regeringen bör planerna godkännas av Energimyndigheten.

Planering för krissituationer

I gasförsörjningsdirektivets artikel 8 anges att medlemsstaterna på förhand skall utarbeta och, i förekommande fall, uppdatera sina nationella åtgärder för krissituationer och underrätta kommissionen om dessa. Regeringen föreslår att skyldigheten att ta fram och upprätthålla en nationell plan med åtgärder för att trygga naturgasförsörjningen i krissituationer skall ligga på Energimyndigheten i dess roll som tillsynsmyndighet för beredskap och försörjningstrygghet på energiområdet. Innan tillsynsmyndigheten beslutar om den nationella planen eller en ändring i den skall myndigheten samråda med den systemansvariga myndigheten.

Rapportering

Regeringen gör bedömningen att den årliga rapport som tillsynsmyndigheten, i samråd med den systemansvariga myndigheten, sammanställer till regeringen med anledning av artikel 5 i naturgasmarknadsdirektivet bör utökas med de uppgifter som föreskrivs i artikel 5 i gasförsörjningsdirektivet. Enligt artikel 5 i gasförsörjningsdirektivet skall rapporteringen enligt naturgasmarknadsdirektivet kompletteras med uppgifter om vidtagna åtgär-

ders påverkan på naturgasmarknaden, nivåer på lagringskapacitet, omfattningen av långsiktiga avtal och särskilda åtgärder för att gynna investeringar i de fall sådana vidtagits. Vidare gör regeringen bedömningen att tillsynsmyndigheten bör ansvara för att den plan rörande krissituationer på naturgasområdet som avses i artikel 8 i gasförsörjningsdirektivet lämnas till regeringen. Regeringen bör ansvara för rapporteringen till kommissionen, anförs det i propositionen.

Finansiering

I propositionen konstateras att en del av Svenska kraftnäts nya uppgifter för att trygga naturgasförsörjningen går utöver systemansvaret. Dessa uppgifter kan därför inte finansieras med de avgifter Svenska kraftnät har rätt att ta ut för att täcka kostnader för uppgifter inom ramen för systemansvaret. För att täcka Svenska kraftnäts kostnader för nya uppgifter med anledning av de nya bestämmelserna om försörjningstrygghet föreslår regeringen att en ny bestämmelse införs av vilken framgår att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, den systemansvariga myndigheten bemyndigas att meddela föreskrifter om avgifter för att finansiera de uppgifter den systemansvariga myndigheten har enligt det nya kapitlet om försörjningstrygghet.

Korrigerig av hänvisning i naturgaslagen

Regeringen har observerat en felaktig hänvisning i 6 kap. 1 § första stycket i naturgaslagen. Där stadgas att avgifter och övriga villkor för sådan anslutning som avses i 3 kap. 4 § skall vara skäliga, objektiva och icke-diskriminerande. Det lagrum som det hänvisas till handlar emellertid om revision. Korrekt hänvisning är till 3 kap. 5 § som handlar om anslutning av naturgasledning m.m. Regeringen föreslår att hänvisningen rättas till.

Motionerna

Infrastrukturen för naturgas och biogas behandlas i motion 2005/06:N350 (s). Enligt motionärerna skulle en utbyggnad av naturgasnätet inte bara stärka industrins konkurrenskraft utan det skulle även ge sysselsättning under byggtiden. Det skulle också vara en långsiktig investering eftersom en allt större mängd biogas och annan förnybar gas kan distribueras i ledningsnätet i framtiden.

Behovet av tillgång på naturgas i Dalarnas län framhålls i motion 2005/06:N426 (s). Alla viktiga industriregioner i EU har tillgång till naturgas, utom Mellansverige, anförs det. En utbyggnad måste dock ske på kommersiella villkor, men det krävs att de som skall göra investeringarna får långsiktiga förutsättningar och uppmuntrande signaler.

Avsaknaden av tillgång till naturgas i Östergötlands län påtalas i motion 2005/06:N435 (s). Motionärerna menar att det är naturligt att länet ges samma tillgång till naturgas som sydvästra Sverige och resten av EU.

Naturgas saknas i Mellansverige konstateras det även i motion 2005/06:N257 (m). Motionärerna menar att energipolitiken måste skapa en möjlighet för en på kommersiella grunder fortsatt utbyggnad av naturgasförsörjningen även norr om Gislaved.

Tillgången på naturgas i Mellansverige tas också upp i motion 2005/06:N284 (m). Eftersom energiförsörjningen i Sverige blir alltmer ansträngd är det dags att se över frågan om naturgas även i denna del av landet, anser motionären.

En utbyggnad av naturgasnätet i Skåne förordas i motion 2005/06:N307 (m). Genom att nätet byggs ut i regionens östra delar kan andra fossila bränslen ersättas.

Att naturgas har betydligt bättre miljöegenskaper än andra fossila bränslen påpekas i motion 2005/06:N441 (m). Motionärerna menar att naturgasen har en stor potential och att det därför är viktigt att den, givet sina miljömässiga och energimässiga förutsättningar, ges samma villkor som andra energiformer på den svenska marknaden.

Tillgången på naturgas i Sverige behöver förbättras, anför det i motion 2005/06:T493 (kd), och ett tillkännagivande med denna innebörd förordas.

Energimyndighetens handläggningstider för koncessionsärenden rörande naturgasledningar måste enligt vad som anförts i motion 2005/06:N476 (kd) kortas. Vidare framhålls att Energimyndigheten bör intensifiera sitt arbete med att utveckla tillsynsmetoder och uppfylla sitt ansvar som tillsynsmyndighet.

Att regeringen skall åläggas att återkomma med förslag på ökade möjligheter att ompröva beslut som fattas på felaktiga grunder enligt naturgaslagen föreslås i motion 2005/06:N256 (mp). Motionären hänvisar till vissa koncessionsprövningar och menar att regeringens prövning enligt miljöbalkens bestämmelser i dessa fall verkar ha varit bristfällig. Möjligheterna till omprövning är i dag emellertid små, då t.ex. miljöorganisationer inte kan begära rättsprövning.

I Miljöpartiets motion 2005/06:N338 (mp, –) förordas ett antal riksdagsuttalanden rörande naturgasen. För det första bör riksdagen framhålla att en stor utbyggnad av naturgasnätet är oförenligt med de av riksdagen beslutade klimatmålen. För det andra bör riksdagen understryka att en utbyggnad av naturgasnätet inte skall tillåtas att spela någon roll för avvecklingen av kärnkraft i Sverige. För det tredje bör riksdagen begära att regeringen mer aktivt än tidigare skall väga in klimataspekter, och särskilt förenligheten med uppsatta klimatmål, vid tillståndsprövning av naturgasprojekt enligt miljöbalkens och naturgaslagens bestämmelser.

Vissa kompletterande uppgifter

Tidigare riksdagsbehandling

Enligt de riktlinjer som riksdagen beslutade år 1988 skall naturgasen av egen kraft konkurrera på den svenska marknaden (prop. 1987/88:90, bet. NU 1987/88:40). Investeringar i rörledningar och inköp av naturgas bör ske efter kommersiella principer, vilket innebär att staten inte skall engagera sig i ekonomiskt stöd till naturgasprojekt.

I de riktlinjer som riksdagen våren 2002 fastställde för energipolitiken (prop. 2001/02:143, bet. 2001/02:NU17) sägs att naturgasen är det fördelaktigaste fossila bränslet och att det befintliga naturgasnätet bör utnyttjas.

Våren 2005 beslutade riksdagen (prop. 2004/05:62, bet. 2004/05:NU14) om en ny naturgaslag, vilken ersatte den gamla naturgaslagen från år 2000. Beslutet innebar att samtliga bestämmelser i den gamla naturgaslagen fördes över till den nya, antingen med oförändrad lydelse eller med vissa ändringar. De nya och ändrade bestämmelserna infördes för att genomföra EG:s reviderade gasmarknadsdirektiv. Vid detta tillfälle avstyrkte utskottet även ett antal motionsyrkanden. Bland annat avstyrktes en motion vari förordades att Energimyndighetens handläggningstider för koncessionsärenden måste kortas. Utskottet avvisade även två motioner vari föreslogs ökade möjligheter att ompröva beslut som fattats enligt naturgaslagen samt att möjligheterna att ompröva regeringsbeslut enligt naturgaslagen borde ses över. Med anledning av de sistnämnda motionerna hänvisade utskottet till den då pågående översynen av rättsprövningslagen. I en reservation (kd) bifölls den förstnämnda motionen. I en annan reservation (mp) bifölls de båda sistnämnda yrkandena.

I samband med behandlingen av 2005 års budgetproposition (prop. 2004/05:1 utg.omr. 21, bet. 2004/05:NU3) hanterade utskottet ett antal motioner rörande naturgasens förutsättningar i Sverige. I flera av de då aktuella motionerna förordades en utbyggnad av naturgasnätet till olika delar av landet. Flera av de då behandlade motionerna är snarlika eller överensstämmer med de här aktuella. Utskottet avstyrkte samtliga motionsyrkanden och anförde bl.a. följande (s. 49).

Enligt de riktlinjer som riksdagen fastställt skall naturgasen konkurrera av egen kraft. Utskottet vill redan inledningsvis framhålla sin uppfattning att det inte är aktuellt med någon storskalig introduktion av naturgas i Sverige. Naturgas används i dag i liten skala i Sverige samtidigt som det från klimatsynpunkt kan sägas vara det bästa fossila bränslet. Enligt utskottets bedömning kan naturgasen ha betydelse under en omställningsperiod. Detta förutsätter dock att den används på ett sätt som leder till bättre utnyttjande av de samlade energiresurserna och minskad belastning på miljö och klimat. Naturgasen bör därför företrädesvis utnyttjas för kombinerad el- och fjärrvärmeproduktion i kraftvärmeverk och för att ersätta kol och olja. Däremot får naturgasen inte förhindra den kraftfulla utvecklingen av biobränslen som nu sker.

Något särskilt stöd för en utbyggnad av naturgasnät från statsmakernas sida är enligt utskottet inte aktuellt. Enligt utskottets mening bör naturgasen växa på egna meriter och det är upp till energibolagen att avgöra vad de vill satsa på.

Utskottet vill även påminna om att regeringen, som även meddelas i budgetpropositionen, avser att överlämna en proposition till riksdagen senare under hösten 2004 innefattande förslag rörande bl.a. den fortsatta marknadsöppningen för naturgasen. Därtill skall den av regeringen tillsätta el- och gasmarknadsutredningen (dir. 2003:22) avlämna sitt slutbetänkande vid utgången av året.

Andra uppfattningar framfördes i två reservationer (m, fp, kd; mp).

Översyn av koncessionssystemet för naturgasmarknaden

I propositionen gör regeringen bedömningen att frågan om koncession för distributionsledningar behöver utredas ytterligare. Med anledning därav kan åter igen erinras om att regeringen i mars 2006 beslutade att tillsätta en särskild utredare för att se över regleringen av elnätstariffer m.m. (dir. 2006:39). Vad gäller naturgasmarknaden skall utredaren bl.a. analysera sambandet mellan koncession och monopolrättigheter, hur koncessionen kan effektivisera en utbyggnad av naturgasnätet och hur konkurrensen på den svenska naturgasmarknaden påverkas. Senast den 1 mars 2007 skall utredaren redovisa de delar av uppdraget som avser förslag till lagstiftning samt vissa andra frågor. Övriga frågor skall redovisas senast den 20 december 2007.

Fråga till samhällsbyggnadsministern

Eva Flyborg (fp) har frågat samhällsbyggnadsminister Mona Sahlin vad hon avser att göra för att undvika att Sverige gör sig beroende av det fossila bränslet naturgas (fr. 2005/06:341). I sitt svar från november 2005 erinrade statsrådet om den syn som redovisats i propositionen om genomförande av EG:s direktiv om gemensamma regler för de inre marknaderna för el och naturgas m.m. (prop. 2004/05:62), vari bl.a. sägs att naturgasen endast skall användas på ett sätt som leder till bättre utnyttjande av de samlade energiresurserna och minskad belastning på miljö- och klimat. Därför bör naturgasen företrädesvis utnyttjas för kombinerad el- och fjärrvärmeproduktion i kraftvärmeverk och för att ersätta olja och kol. Naturgasen är ett fossilt bränsle och får inte hota utvecklingen av biobränslen. Det nya mål som regeringen har uttalat om att bryta beroendet av fossila bränslen understryker ytterligare visionen om att Sveriges energitillförsel på sikt skall vara baserad på förnybar el, framhöll statsrådet.

Miljöorganisationers rätt till rättsprövning

I december 2005 överlämnade regeringen en proposition om en moderniserad rättsprövning m.m. till riksdagen (prop. 2005/06:56). I propositionen föreslogs bl.a. att den rätt till domstolsprövning av tillståndsbeslut av regeringen som miljöorganisationer har enligt artikel 9.2 i Århuskonventionen

skall tillgodoses inom ramen för rättsprövningssystemet. Enligt det lagförslag som riksdagen biföll (bet. 2005/06:KU29) får en miljöorganisation som avses i 16 kap. 13 § i miljöbalken ansöka om rättsprövning av sådana tillståndsbeslut av regeringen som omfattas av artikel 9.2 i konventionen den 25 juni 1998 om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor. I propositionen sägs att ett tillståndsbeslut i vissa fall kan fattas av regeringen som enda instans. Detta gäller bl.a. naturgaslagen. Dessa tillståndsbeslut utgör beslut som enligt artikel 9.2 i Århuskonventionen måste kunna bli föremål för domstolsprövning efter talan från miljöorganisation.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet tar först ställning till de här aktuella motionerna rörande naturgasmarknaden och därefter till förslaget i propositionen om ändringar i naturgaslagen.

Naturgasmarknaden

I flera av de här aktuella motionerna förordas en utbyggnad av naturgasnätet i Sverige. Utskottet vill med anledning av dessa motioner anföra följande. Enligt de riktlinjer riksdagen fastställt skall naturgasen konkurrera av egen kraft. Som utskottet i andra sammanhang påpekat är något särskilt stöd från statsmakternas sida för en utbyggnad av naturgasnätet inte aktuellt. En eventuell utbyggnad måste således ske på kommersiella grunder. Naturgas används i dag i liten skala i Sverige. Samtidigt kan det från klimatsynpunkt sägas vara det bästa fossila bränslet. Den bedömning utskottet tidigare gjort är därför att naturgasen kan ha betydelse under en omställningsperiod. Utskottet står fast vid denna bedömning. På lång sikt är dock visionen att basera energitillförseln på enbart förnybara energikällor, alltså inte på fossila bränslen som olja eller naturgas och inte heller på uran.

Med anledning av vad som sägs i motion 2005/06:N338 (mp, –) om tillståndsprövningen av naturgasprojekt vill utskottet framhålla sin uppfattning att den samhälleliga bedömningen av naturgasprojekt skall göras i samband med tillståndsprövningen.

När det gäller vad som anförs i motion 2005/06:N256 (mp) rörande bl.a. miljöorganisationers möjlighet att begära rättsprövning anser utskottet motionen tillgodosedd genom riksdagens beslut att anta en ny lag om rättsprövning av vissa regeringsbeslut (prop. 2005/06:56, bet. 2005/06:KU29).

Med det anförda avstyrker utskottet samtliga här behandlade motioner i berörda delar.

Ändringar i naturgaslagen

Utskottet har inget att erinra när det gäller förslagen i propositionen om ändringar i naturgaslagen. Samtliga förslag i propositionen under denna punkt tillstyrks således.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Sanktionssystem mot nätkoncessionshavare, punkt 1 (m, fp, kd, c)

av Per Bill (m), Ulla Löfgren (m), Åsa Torstensson (c), Anne-Marie Pålsson (m), Mikael Oscarsson (kd) och Hans Backman (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 1. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:N19 yrkande 1, 2005/06:N441 yrkande 6 och 2005/06:N476 yrkande 7.

Ställningstagande

För att konkurrensen på elmarknaden skall fungera måste det vara lätt för konsumenterna att byta elleverantör. Att elanvändarna på ett enkelt och smidigt sätt skall kunna byta elleverantör är enligt vår uppfattning en av de viktigaste frågorna när det gäller att upprätthålla förtroendet för elmarknadens funktion. Av dessa skäl har riksdagen, inte en utan två gånger, begärt att regeringen skall återkomma med ett förslag rörande sanktionssystem gentemot de nätägare som inte uppfyller regelverkets krav vid byte av elleverantör. Vi kan samtidigt konstatera att det nu förlupit fem år sedan utskottet våren 2001 anmodade regeringen att skyndsamt utreda förutsättningarna för ett effektivt sanktionssystem och lägga fram erforderliga förslag till de lagändringar som krävs för ett snabbt införande. När nu regeringen slutligen återkommer till riksdagen i frågan gör den bedömningen att ett sanktionssystem i nuläget inte behövs. Den redovisning regeringen lämnar i propositionen förändrar emellertid inte vår uppfattning i denna fråga. Enligt vår uppfattning är det viktigt, både utifrån principiella grunder och för att stärka elkundernas ställning på marknaden, att regelbrott kan resultera i sanktioner.

Vi anser därför att riksdagen åter bör begära att regeringen skyndsamt återkommer med ett förslag om ett sanktionssystem mot nätkoncessionshavare som inte uppfyller kraven i ellagen vid byte av elleverantör.

Med det anförda tillstyrks motionerna 2005/06:N19 (m, fp, kd, c), 2005/06:N441 (m) och 2005/06:N476 (kd) i berörda delar.

2. Sanktionssystem mot nätkoncessionshavare, punkt 1 – motiveringen (mp)

av Ingegerd Saarinen (mp).

Ställningstagande

Jag har förståelse för den kritik som framförs i motionerna 2005/06:N19 (m, fp, kd, c), 2005/06:N441 (m) och 2005/06:N476 (kd) när det gäller regeringens hantering av riksdagens beställning av ett sanktionssystem gentemot nätägare som inte uppfyller regelverkets krav vid byte av elleverantör. Redan våren 2001 begärde riksdagen, på förslag från ett enhälligt utskott, att regeringen skyndsamt skulle utreda förutsättningarna och formerna för införandet av ett effektivt sanktionssystem.

Samtidigt är det min uppfattning, vilket jag kommer att återkomma till, att elmarknaden behöver reformeras. Den modell som jag förordar skulle innebära att leverantörbyten över huvud taget inte behövs. Detta skulle medföra att de problem som i dag finns när det gäller leverantörbyten med automatik skulle försvinna. Av detta skäl anser jag att ett uttalande från riksdagens sida i denna fråga kan besparas.

Med hänvisning till det anförda avstyrks nämnda motioner i berörda delar.

3. Nationellt anläggningsregister, punkt 2 (m, fp, kd, c)

av Per Bill (m), Ulla Löfgren (m), Åsa Torstensson (c), Anne-Marie Pålsson (m), Mikael Oscarsson (kd) och Hans Backman (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:N19 yrkande 3 och 2005/06:N436 yrkande 14.

Ställningstagande

Vi delar inte den bedömning regeringen gör när det gäller behovet av att införa ett nationellt anläggningsregister. I likhet med vad som anförs i motionerna 2005/06:N19 (m, fp, kd, c) och 2005/06:N436 (fp) anser vi att ett nationellt anläggningsregister bör införas. Ett sådant register skulle enligt vår uppfattning förbättra marknadens funktion, inte minst genom att underlätta snabbare leverantörbyten. För att uppnå avsedd effekt anser vi att ett sådant register måste kombineras med en nationell samordning av anläggningsidentiteter.

Riksdagen bör genom ett uttalande anmoda regeringen att vidta åtgärder för att tillse att såväl ett nationellt anläggningsregister som en nationell samordning av anläggningsidentiteter snarast införs.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks nämnda motioner i berörda delar.

4. Nationellt anläggningsregister, punkt 2 – motiveringen (mp)
av Ingegerd Saarinen (mp).

Ställningstagande

Ett nationellt anläggningsregister skulle enligt min uppfattning underlätta informationsflödet mellan nätägare och elleverantörer och därmed bidra till en bättre konkurrens på elmarknaden med den utformning som den i dag har. Ett annat sätt att lösa dessa problem, vilket enligt min mening vore att föredra, är att genomföra en reformering av elmarknaden. Den reform jag förordar skulle innebära att elsäljarna blev överflödiga liksom behovet av att rapportera mätvärden och leverantörsbyten mellan nätbolagen och elföretagen. Behovet av att införa ett nationellt anläggningsregister skulle därigenom upphöra.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motionerna 2005/06:N19 (m, fp, kd, c) och 2005/06:N436 (fp) i här aktuella delar.

5. Nätavgifter för småskalig elproduktion, punkt 6 (mp)
av Ingegerd Saarinen (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservation 5. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:N332.

Ställningstagande

Som påpekas i motion 2005/06:N332 (mp) finns det problem kring nätanlutningar för småskaliga anläggningar för elproduktion. Problemet har bl.a. uppmärksammats i en rapport från Elforsk om nätanlutning av småskaliga solcellssystem för elförsäljning (Rapportnr 05:30). I rapporten redogörs för ett projekt vars syfte har varit att samla och dokumentera erfarenheter kring projektering, installation och inkoppling av en mindre solcellsanläggning för försäljning av all producerad el. Projektet har visat att det inte finns några tekniska hinder att bygga solcellsanläggningar som levererar all producerad el direkt till nätägaren. Däremot har det demonstrerat att den höga kostnaden för inmatningsabonnemanget i förhållande till intäkterna innebär att små installationer där man levererar all producerad solel till en nätägare i dag skulle gå med förlust, oavsett vilken kostnaden är för uppförandet av solcellsanläggningen. Det är enligt min mening angeläget att åtgärder vidtas för att komma till rätta med detta problem. Även förekommande problem kring nättariffer för vindkraftsanläggningar finns anledning att uppmärksamma.

Jag anser därför att riksdagen bör anmoda regeringen att tillsätta en utredning med uppgift att se över nämnda problem och föreslå åtgärder för att lösa dem. Därmed tillgodoses nämnda motion, och den tillstyrks.

6. Avläsningsfrekvens och elräkningar, punkt 7 (m, fp, kd, c)
av Per Bill (m), Ulla Löfgren (m), Åsa Torstensson (c), Anne-Marie Pålsson (m), Mikael Oscarsson (kd) och Hans Backman (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 6. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:N19 yrkande 2 och 2005/06:N436 yrkande 15 och avslår motion 2005/06:N410.

Ställningstagande

Vi anser – i likhet med vad som anförs i motion 2005/06:N19 (m, fp, kd, c) – att det nuvarande systemet med preliminärdebiteringar kan leda till orimliga konsekvenser för den enskilde. Preliminärdebiteringar gör att konsumenter långt i efterhand kan mötas av betydande fordringar från elleverantörer till följd av skillnaden mellan den preliminära debiteringen och den faktiska förbrukningen. Som påpekats i propositionen kan det i dag dröja flera månader och ibland flera år från det att avläsningen skulle ha skett till dess att avstämningsfakturan kommer. I propositionen sägs att detta är mycket otillfredsställande och utgör ett problem för elkunden. Vi delar denna uppfattning. Samtidigt saknas i propositionen konkreta förslag för att komma till rätta med problemet. I stället påpekas svårigheten med att införa en preskriptionstid för fordringar samt att det kommande kravet på månadsvis avläsning kan leda till att preliminärdebiteringar kommer att vara sällsynta. Vi menar att detta är långt ifrån tillräckligt och anser att riksdagen genom ett uttalande skall begära att regeringen återkommer med förslag som innebär att problemet får en lösning.

Enligt vår mening är det bästa sättet att åtgärda ovan nämnda problem, samt även problemet med svårbegripliga elräkningar som påtalas i motion 2005/06:N436 (fp), att helt avskaffa den preliminära debiteringen och i stället låta elleverantörerna debitera för den faktiska förbrukningen. I förhållande till att införa månadsvis mätning hos alla elkunder vore detta betydligt billigare och marknadsmässigt mer rationellt. Genom att införa krav på debitering efter verklig förbrukning skulle det skapas incitament för elleverantörerna att läsa av elmätarna oftare. Ju mer sällan elmätarna lästes av, desto längre tid skulle elföretagen tvingas leverera el på kredit. Därigenom skulle en naturlig differentiering av avläsningsintervallen sannolikt utvecklas innebärande att stora elkunder skulle läsas av oftare medan

små elkunder skulle läsas av mer sällan. I enlighet med den sistnämnda motionen bör regeringen även vidta åtgärder för att tillse att elräkningarna blir mer begripliga än de är i dag.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks nämnda motioner i berörda delar. Motion 2005/06:N410 (kd) avstyrks.

7. Avläsningsfrekvens och elräkningar, punkt 7 – motivering- en (mp)

av Ingegerd Saarinen (mp).

Ställningstagande

Införandet av en obligatorisk månadsvis mätning av el är enligt min mening ett steg i rätt riktning. Denna reform borde dock genomföras snabbare än vad regeringen tidigare meddelat samt innefatta en tydlig inriktning mot realtidsmätning. Genom att ställa krav på att de mätare som installeras även klarar av minst timvis mätning eller att de på ett enkelt sätt kan uppgraderas för detta ändamål kan man minimera risken för att för en lång tid framöver binda sig vid ett system för månadsvis mätning.

Med det anförda avstyrks samtliga här aktuella motioner i berörda delar.

8. En integrerad elmarknad och marknadsövervakning, punkt 8 (m, fp, kd)

av Per Bill (m), Ulla Löfgren (m), Anne-Marie Pålsson (m), Mikael Oscarsson (kd) och Hans Backman (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 8. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:N436 yrkandena 12 och 13, bifaller delvis motion 2005/06:N436 yrkande 16 och avslår motionerna 2005/06:N422 och 2005/06:N452 yrkandena 1 och 2, båda i denna del.

Ställningstagande

I dag råder i praktiken oligopol på elproduktion i Sverige. Sedan mitten av 1990-talet har en rad uppköp och sammanslagningar ägt rum som bidragit till att begränsa konkurrensen på marknaden. För att motverka denna utveckling anser vi, i likhet med vad som förordas i motion 2005/06:N436 (fp), att konkurrensmyndigheten framgent måste vara hårdare i sin granskning av elproduktionsmarknaden. Regeringen bör enligt vår uppfattning vidta åtgärder som verkar i denna riktning. Ytterligare en faktor som begränsar konkurrensen på såväl den svenska som den nordiska elmarknaden är den

bristfälliga överföringskapaciteten mellan länderna. Ofta är marknaden uppdelad i olika prisområden. En bättre integrerad nordisk marknad skulle gynna konkurrensen genom att de största bolagens dominans skulle bli mindre på den större marknaden. Riksdagen bör av detta skäl, i enlighet med vad som förordas i nyssnämnda motion, göra ett uttalande med innebörden att utbyggnaden av överföringskapaciteten mellan de nordiska länderna skall prioriteras. Att ytterligare integration av den nordiska elmarknaden behövs för att stärka konkurrensen och försörjningstryggheten har även påpekats i Energimarknadsinspektionens rapport om prisbildning och konkurrens på elmarknaden.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks nämnda motion i de delar som här berörs. Övriga här aktuella motioner avstyrks i motsvarande delar.

9. Reformerad elmarknad, punkt 9 (mp)

av Ingegerd Saarinen (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 9. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05: MJ38 yrkande 96 och 2005/06: N338 yrkande 22, bifaller delvis motion 2005/06: N289 yrkandena 6 och 7 samt avslår motion 2005/06: N402.

Ställningstagande

Jag anser, i likhet med vad som anförs i motionerna 2004/05: MJ38 (mp, –) och 2005/06: N338 (mp, –), att en utredning bör tillsättas med syfte att lämna förslag om en större reformering av elmarknaden. Kännetecknande för dagens svenska elmarknad är att den domineras av ett fåtal aktörer och att prissignalerna till hushållskunderna under höglåstid är svaga. Den svaga konkurrensen på marknaden och tvånget att teckna elavtal har gjort att många elkunder betalar ett överpris för den el som de förbrukar. Syftet med dagens regelverk är att skapa konkurrens genom att konsumenterna skall byta mellan olika leverantörer av fysisk el. Detta är naturligtvis i realiteten en omöjlighet, i och med att el inte kan lagras och det därför inte kan finnas mellanhänder. Den nuvarande marknaden med leverantörer och leverantörsbyten är inget annat än en administrativt skapad kuliss. Vid sidan av denna kulissmarknad har även en spotmarknad upprättats för handel med fysisk el. Det är på spotmarknaden som den faktiska konkurrensen uppstår på elmarknaden, inte i den handel som förekommer enligt regelverket. Mot bakgrund av ovanstående anser jag att elmarknaden behöver reformeras. Ett grundläggande problem med dagens marknad är att konsumenterna kan teckna avtal med fast pris på leverans av el, oavsett vad priset är på effekt vid ett visst tillfälle. Detta innebär i

praktiken att konsumenterna har möjlighet att handla effekt gratis. Jag anser att marknaden måste utformas så att konsumenterna handlar el momentant eftersom el är en momentan vara. Själva konstruktionen med elhandelsbolag är ett onödigt mellanled mellan elmarknaden och konsumenten. Genom att avskaffa denna kulissmarknad öppnas elmarknaden för handel och prisbildning på effekt i stället för energi.

Den modell jag förordar kan sammanfattningsvis sägas innebära att elmarknaden omformas till en effektmärnad, mot bakgrund av att el definitionsmässigt är effekt. Elhandelsbolagen kan avskaffas och regelverket utformas så att nätbolagen debiteras spotpris för inmatad el och debiterar konsumenterna spotpris för den el de själva köper inklusive nätförluster till spotpris, med tillägg för nätavgiften. Nätbolagen får inte samordna sin verksamhet med verksamheter som har med prisförsäkringar att göra. Handel med och försäljning av prisförsäkringar bör regleras av värdepapperslagstiftningen.

Som i det föregående redogjorts för har den av regeringen tillsatta El- och gasmarknadsutredningen övergripande berört den modell för reformering av elmarknaden som jag här förordar. Utredningens avfärdande av modellen utan en mer djupgående analys måste starkt ifrågasättas. Jag ställer mig även frågande till de slutsatser som utredningen presenterat rörande modellen. Enligt min uppfattning är utredningens hantering av frågan knappast att betrakta som saklig och opartisk.

Riksdagen bör således genom ett uttalande anmoda regeringen att tillsätta en oberoende utredning med uppdrag att utforma ett regelverk i enlighet med vad som här angivits. Med det anförda tillstyrks nämnda motioner i berörda delar. Även berörd del av motion 2005/06:N289 (mp) kan sägas ligga i linje med vad som här anförs. Motion 2005/06:N402 (v) avstyrks.

10. Vissa frågor rörande effektbalansen, punkt 10 (fp, kd)

av Mikael Oscarsson (kd) och Hans Backman (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 10. Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2005/06:N357 yrkandena 1 och 2 samt avslår motion 2005/06:N221.

Ställningstagande

När det gäller frågan om effektbrist, som tas upp i motionerna 2005/06:N221 (kd) och 2005/06:N357 (kd), vill vi framhålla vår uppfattning att det är angeläget detta problem tas på allvar. Frågan har stor betydelse för tilltron till att elmarknaden klarar av att fylla det grundläggande försörjnings-

ansvar som konsumenterna av naturliga skäl ställer på elmarknadens aktörer. I Sverige balanserar vi på mycket små marginaler. Om en kall vinter av den sort som förekommer ungefär vart tionde år inträffar, finns en risk för att delar av landet måste kopplas bort från strömförsörjningen. Detta anser vi inte vara acceptabelt. En av konsekvenserna av den förtida avvecklingen av kärnkraften och stängningen av Barsebäcksverken är, förutom att det kostat skattebetalarna stora summor, att det försatt södra Sverige i en situation med dålig effektbalans.

Riksdagen bör därför genom ett tillkännagivande anmoda regeringen att utreda frågan om hur effektbrist kan undvikas och återkomma till riksdagen med sina slutsatser i frågan. En sådan utredning bör beakta det vi ovan anför. Det sagda ligger delvis i linje med vad som anförs i motion 2005/06:N357 (kd). Motion 2005/06:N221 (kd) bör inte föranleda någon åtgärd från riksdagens sida, och den avstyrks.

11. Vissa frågor rörande effektbalansen, punkt 10 – motiveringen (mp)

av Ingegerd Saarinen (mp).

Ställningstagande

Behovet av en effektreserv kan kopplas till det faktum att elmarknaden inte fungerar tillfredsställande. Dagens elmarknad bidrar till att elproducenterna inte kan finansiera en kapacitetsutbyggnad, vilket gör att effektbristsituationen uppkommer. Som jag i det föregående framhållit finns det behov av att genomföra en elmarknadsreform, och jag har även förordat att regeringen låter utreda en sådan. Genom att reformera elmarknaden i den riktning som jag föreslagit bortfaller behovet av att hålla en stor effektreserv.

Med det anförda avstyrks här aktuella motioner i berörda delar.

12. Elprissättningen, punkt 11 – motiveringen (m, fp, kd, c)

av Per Bill (m), Ulla Löfgren (m), Åsa Torstensson (c), Anne-Marie Pålsson (m), Mikael Oscarsson (kd) och Hans Backman (fp).

Ställningstagande

Med anledning av motion 2005/06:N239 (v) om elprissättningen vill vi anföra följande. Sedan omregleringen år 1996 sätts elpriset på en konkurrensutsatt marknad. Priset för elenergi utgörs i huvudsak av en rörlig del samt, i vissa fall, av en mindre fast kostnad. Nättariffen, å andra sidan, är reglerad enligt ellagen, och Energimyndigheten utövar tillsyn över skäligheten i avgifterna. Som utskottet tidigare anför är en mycket stor del av nätbolagens kostnader kapitalkostnader, vilket innebär att bolagen har höga fasta kostnader som inte påverkas av mindre variationer i elförbrukningen. Av detta skäl har utskottet tidigare framhållit att det faller sig naturligt att en stor del av nätavgiften är fast. Vi vidhåller denna uppfattning. Det inne-

bär även att vi anser att statsmakterna inte bör gripa in i elmarknaden genom att reglera förhållandet mellan fasta och rörliga avgifter. När det gäller nättarifferna har dessutom, som tidigare nämnts, nyligen en utredning tillsatts för att se över bl.a. regleringen av tariffer för överföring av el samt anslutningsavgifter. Vi ser i nuläget därför inget skäl för riksdagen att uttala sig i denna fråga.

Med hänvisning till det anförda avstyrks nämnda motion.

13. Naturgasmarknaden, punkt 12 (m, kd)

av Per Bill (m), Ulla Löfgren (m), Anne-Marie Pålsson (m) och Mikael Oscarsson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 13. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:N441 yrkande 9 och 2005/06:N476 yrkandena 8 och 15 samt avslår motionerna 2005/06:T493 yrkande 2, 2005/06:N256, 2005/06:N257, 2005/06:N284, 2005/06:N307 yrkande 5, 2005/06:N338 yrkandena 1–3, 2005/06:N350, 2005/06:N426 och 2005/06:N435 yrkande 1.

Ställningstagande

Naturgas är ett fossilt bränsle med tillhörande utsläpp av koldioxid och andra miljöfarliga ämnen och bör därför inte ersätta vare sig kärnkraft eller vattenkraft. Däremot har naturgasen en roll att fylla när det gäller att ersätta andra former av fossila bränslen såsom olja eller kol, då naturgasen har betydligt bättre miljöegenskaper än dessa. Användningen av naturgas i Sverige är i dag marginell, men har potential att växa. Det är dock viktigt att statsmakterna tydliggör sin avsikt att inte engagera sig i ekonomiskt stöd till en utbyggnad av infrastrukturen för naturgas. Naturgasen skall få växa på egna meriter och det är upp till energibolagen att avgöra vad de vill satsa på.

I likhet med vad som anförs i motion 2005/05:N441 (m) anser vi att det är viktigt att naturgasen, givet sina miljömässiga och energimässiga förutsättningar, ges samma villkor som andra energiformer på den svenska marknaden. Ett av skälen till att naturgasutbyggnaden inte tagit fart i Sverige är den rådande politiska osäkerheten på energiområdet. Därför krävs att riksdagen tydliggör sin uppfattning i denna fråga genom ett uttalande.

Vidare anser vi – i analogi med vad som anförs i motion 2005/06:N476 (kd) – att koncessionsprocessen för naturgasledning kan påskyndas, vilket innebär bl.a. att Energimyndighetens handläggningstider för koncessionsärenden bör kortas. Riksdagsuttalandet bör även omfatta denna fråga.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks nämnda motioner i berörda delar. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

14. Naturgasmarknaden, punkt 12 (fp)

av Hans Backman (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 14. Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2005/06:N441 yrkande 9 och avslår motionerna 2005/06:T493 yrkande 2, 2005/06:N256, 2005/06:N257, 2005/06:N284, 2005/06:N307 yrkande 5, 2005/06:N338 yrkandena 1–3, 2005/06:N350, 2005/06:N426, 2005/06:N435 yrkande 1 och 2005/06:N476 yrkandena 8 och 15.

Ställningstagande

Naturgas är ett fossilt bränsle med tillhörande utsläpp av koldioxid och andra miljöfarliga ämnen och bör därför inte ersätta vare sig kärnkraft eller vattenkraft. Däremot har naturgasen en roll att fylla när det gäller att ersätta andra former av fossila bränslen såsom olja eller kol, då naturgasen har betydligt bättre miljöegenskaper än dessa. Användningen av naturgas i Sverige är i dag marginell och det är enligt min mening viktigt att statmakterna tydliggör sin avsikt att inte engagera sig i ekonomiskt stöd till en utbyggnad av infrastrukturen för naturgas.

I likhet med vad som anförs i motion 2005/05:N441 (m) anser jag att det är viktigt att naturgasen, givet sina miljömässiga och energimässiga förutsättningar, ges samma villkor som andra energiformer på den svenska marknaden. Samtidigt måste framhållas – som bl.a. görs i motion 2005/06:N436 (fp), dock utan att den här i sak behandlas – att det är fel att ersätta funktionsduglig kärnkraftsel med ett fossilt bränsle som naturgas, så som nu sker i Sydsverige där Barsebäcksverken stängts och Öresundsverken satsar på naturgas. Jag anser inte att detta är förenligt med de svenska klimatmål som fastställts. Riksdagen bör genom ett uttalande ställa sig bakom vad som här anförts. Med hänvisning till det sagda tillstyrks delvis motion 2005/06:N441 (m) i här berörd del. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

15. Naturgasmarknaden, punkt 12 (mp)

av Ingegerd Saarinen (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 15. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:N338 yrkandena 1–3 och avslår motionerna 2005/06:T493 yrkande 2, 2005/06:N256, 2005/06:N257, 2005/06:N284, 2005/06:N307 yrkande 5, 2005/06:N350, 2005/06:N426, 2005/06:N435 yrkande 1, 2005/06:N441 yrkande 9 och 2005/06:N476 yrkandena 8 och 15.

Ställningstagande

Naturgas, eller fossilgas som den rätteligen bör benämnas, är en icke uthållig energikälla som förr eller senare måste avvecklas. Därför är det enligt min uppfattning inte acceptabelt med omfattande investeringar i dyr infrastruktur för naturgasdistribution. I likhet med vad som påpekas i motion 2005/06:N338 (mp, –) anser jag att en stor utbyggnad av naturgasnätet inte är förenlig med de av riksdagen beslutade klimatmålen, då en sådan utbyggnad skulle innebära att de svenska klimatgasutsläppen drastiskt kommer att öka. Enligt min mening bör regeringen även mer aktivt än tidigare väga in klimataspekter, särskilt förenligheten med uppsatta klimatmål, vid tillståndsprövning av naturgasprojekt enligt miljöbalkens och naturgaslagens bestämmelser. Riksdagen bör genom ett uttalande tydliggöra sin uppfattning i denna fråga. Uttalandet bör även omfatta ett fastställande av att en utbyggnad av naturgasen inte skall tillåtas spela någon roll för avvecklingen av kärnkraft i Sverige.

När det gäller vad som anförs i motion 2005/06:N256 (mp) rörande bl.a. miljöorganisationers möjlighet att begära rättsprövning anser jag motionen tillgodosedd genom riksdagens beslut att anta en ny lag om rättsprövning av vissa regeringsbeslut (prop. 2005/06:56, bet. 2005/06:KU29). Ett riksdagsuttalande med anledning av denna motion kan därför besparas.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks motion 2005/06:N338 (mp, –) i här berörda delar. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2005/06:158 Åtgärder för att stärka kundernas ställning på energimarknaden, m.m.:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403).

Följdmotion

2005/06:N19 av Per Bill m.fl. (m, fp, kd, c):

1. Riksdagen begär att regeringen skall återkomma till riksdagen med ett förslag om ett sanktionssystem för nätkoncessionshavare som inte uppfyller kraven i ellagen, i enlighet med vad som anges i motionen.
2. Riksdagen begär att regeringen skall återkomma till riksdagen med ett förslag som åtgärdar de problem som uppkommer för konsumenterna på grund av stora skillnader mellan preliminärdebitering och slutlig debitering för el, i enlighet med vad som anges i motionen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om centralt anläggningsregister.

Motion väckt med anledning av prop. 2004/05:150

2004/05:MJ38 av Åsa Domeij m.fl. (mp, -):

96. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en utredning om en elmarknadsreform.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005

2005/06:T493 av Kenneth Lantz (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bättre tillgång till naturgas.

2005/06:N221 av Torsten Lindström (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om laststyrning av elnätet.

2005/06:N256 av Ingegerd Saarinen m.fl. (mp):

Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen med förslag på ökade möjligheter att ompröva beslut som fattats på felaktiga grunder enligt naturgaslagen.

2005/06:N257 av Bengt-Anders Johansson och Magdalena Andersson (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om naturgas.

2005/06:N284 av Patrik Norinder (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillgång till naturgas i Mellansverige.

2005/06:N289 av Jan Lindholm och Claes Roxbergh (båda mp):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av en förändrad syn på effektproblematiken och det orättvist fördelade ansvaret för kostnaden för effektkapacitet.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av en fördjupad analys av problemet med ett tydligare effektkostnadsansvar på en avreglerad marknad.

2005/06:N293 av Lennart Beijer m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att utreda gällande elavgifter.

2005/06:N307 av Lars Lindblad m.fl. (m):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbyggnad av naturgasnätet.

2005/06:N332 av Ingegerd Saarinen (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att regeringen låter utreda hur man kan övervinna hinder för nätanslutning av småskalig kraft, exempelvis solet och vindkraft.

2005/06:N338 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp, –):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en stor utbyggnad av fossilgasnätet är oförenlig med de av riksdagen beslutade klimatmålen och därför oacceptabel.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utbyggnad av fossilgasen inte skall tillåtas spela någon roll för avvecklingen av kärnkraften i Sverige.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen mer aktivt än tidigare skall väga in klimataspekter, och särskilt förenligheten med uppsatta klimatmål, i tillståndsprovning av fossilgasprojekt enligt miljöbalken och naturgaslagen.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en utredning tillsätts med syfte att lämna förslag om en större reformering av elmarknaden och speciellt skall förslaget att avskaffa elhandlarna och låta kunderna köpa direkt till spotmarknadspris utredas liksom möjligheter att reformera taxestrukturen.

2005/06:N350 av Ronny Olander m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om infrastruktur för naturgas och biogas.

2005/06:N357 av Kenneth Lantz (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om effektbristen inom Sveriges energiförsörjning.
2. Riksdagen begär att regeringen skyndsamt identifierar, analyserar och föreslår åtgärder för att förhindra att effektbrist blir verklighet.

2005/06:N402 av Owe Hellberg (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda ett förstatligande av det svenska elnätet.

2005/06:N410 av Sven Gunnar Persson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ompröva beslutet om obligatorisk månadsavläsning av el i samtliga hushåll.

2005/06:N422 av Roger Tiefensee och Agne Hansson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av utbyggnad av elkraftsöverföringen till och från Gotland.

2005/06:N426 av Per Erik Granström och Kurt Kvarnström (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om energiförsörjningen i Dalarnas län.

2005/06:N435 av Berndt Sköldestig m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillgång till naturgas i Östergötland.

2005/06:N436 av Eva Flyborg m.fl. (fp):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tuffare konkurrensgranskning av elproduktionsmarknaden.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om prioritering av utbyggnad av överföringskapaciteten i Norden.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett centralt anläggningsregister.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om begripliga elräkningar.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att flytta konkurrensövervakningen av elmarknaden till Konkurrensverket.

2005/06:N441 av Per Bill m.fl. (m):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om krav på nätföretagen och förutsättningarna för byte av elleverantör.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om villkoren för naturgas.

2005/06:N452 av Krister Örnfjäder (s):

1. (delvis) Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kostnadsutvecklingen för fjärrvärme och el.
2. (delvis) Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förbättra konsumenternas ställning inom el- och fjärrvärmeområdet.

2005/06:N476 av Mikael Oscarsson m.fl. (kd):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett sanktionssystem mot de nätbolag som inte uppfyller regelverkets krav vid byte av elleverantör bör införas.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Energimyndighetens handläggningstider för koncessionsärenden måste kortas.

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förkorta handläggningstiderna för koncessionsärenden hos Energimyndigheten.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1. Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

Härigenom föreskrivs i fråga om ellagen (1997:857)

dels att 8 kap. 4 c, 5, 6 och 8 §§, 12 kap. 1, 2 och 3 a §§ samt 13 kap. 1 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas tre nya paragrafer, 8 kap. 4 d, 11 a och 11 b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

4 c §¹

När den systemansvariga myndigheten får kännedom om att ett avtal med myndigheten om balansansvar enligt 4 § första stycket skall upphöra att gälla skall myndigheten utan dröjsmål underrätta de innehavare av nätkoncession på vars ledningsnät de uttagspunkter är belägna där balansansvaret sålunda kommer att upphöra att gälla. Innehavarna av nätkoncession skall utan dröjsmål underrätta berörda elleverantörer.

När någon, som i ett avtal med en elleverantör har åtagit sig balansansvaret i de uttagspunkter där elleverantören levererar el, får kännedom om att detta avtal skall upphöra att gälla skall den systemansvarige utan dröjsmål underrätta den systemansvariga myndigheten och de innehavare av nätkoncession på vars ledningsnät de uttagspunkter är belägna där balansansvaret sålunda kommer att upphöra att gälla.

Om en elleverantör saknar eller det kan befaras att han kan komma att sakna någon som har åtagit sig balansansvaret i de uttagspunkter där han, enligt 5 § första stycket, är leveransskyldig skall den systemansvariga myndigheten anvisa honom någon som gentemot myndigheten har åtagit sig balansansvaret i sådana uttagspunkter. Detta åtagande skall gälla från det att det tidigare balansansvaret upphörde att gälla.

Den systemansvariga myndigheten skall omedelbart underrätta berörda nätkoncessionshavare om vem som har anvisats som balansansvarig. Nätkoncessionshavarna skall utan dröjsmål underrätta be-

¹ Senaste lydelse 2005:404.

rörda elleverantörer om vem som har anvisats som balansansvarig i uttagspunkterna.

4 d §

En elleverantör får ingå avtal om leverans av el i en viss uttagspunkt endast med den elanvändare som enligt avtal med nätkoncessionshavaren har rätt att ta ut el i den uttagspunkten.

5 §²

En elleverantör som levererar el till en elanvändare i en viss uttagspunkt är skyldig att fortsätta leverera el tills leveransskyldigheten upphör enligt andra stycket.

Leveransskyldigheten upphör om elanvändaren slutar att ta ut el i uttagspunkten, om någon annan elleverantör börjar leverera el till elanvändaren i uttagspunkten eller om överföringen av el enligt 11 kap. 3 eller 4 § eller enligt avtal får avbrytas på grund av att elanvändaren har försummat sina skyldigheter gentemot elleverantören.

Den elleverantör som har ett tidsbestämt avtal med elanvändaren om leverans av el skall tidigast 90 dagar och senast 60 dagar före det att avtalet löper ut informera elanvändaren om

- 1. tidpunkten för avtalets upphörande, och*
- 2. konsekvenserna av avtalets upphörande.*

Bestämmelserna i denna paragraf gäller inte de elleverantörer som avses i 7 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om elleverantörernas informationsskyldighet enligt tredje stycket.

6 §³

En elleverantör, som skall börja leverera el i en uttagspunkt skall omedelbart anmäla detta till berörd innehavare av nätkoncession. Anmälan skall även innehålla en uppgift om vem som har åtagit sig balansansvaret i uttagspunkten.

En elleverantör som övertar leveranserna till en elanvändare i dennes uttagspunkt får bara göra detta från och med den första dagen i en kalendermånad. *Anmälan* enligt

En elleverantör som övertar leveranserna till en elanvändare i dennes uttagspunkt får bara göra detta från och med den första dagen i en kalendermånad. *I ett så-*

² Senaste lydelse 1999:770.

³ Senaste lydelse 1999:770.

första stycket *skall därvid* ske senast *en månad innan* övertagandet *skall ske*.

dant fall skall en anmälan enligt första stycket ske senast *den femtonde dagen i kalendermånaden före* övertagandet.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller inte de elleverantörer som avses i 7 §.

En innehavare av nätkoncession som tar emot en anmälan enligt första stycket skall sända underrättelser i anledning därav enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om elleverantörers skyldigheter enligt första stycket.

8 §⁴

Elanvändare som saknar elleverantör skall av *berörd innehavare av nätkoncession* anvisas en elleverantör, som gentemot nätkoncessionshavaren har åtagit sig att leverera el till sådana elanvändare.

En elanvändare som saknar elleverantör *eller som har en elleverantör som saknar balansansvarig* skall av *den berörda nätkoncessionshavaren* anvisas en elleverantör *som har en balansansvarig och som gentemot nätkoncessionshavaren har åtagit sig att leverera el till sådana elanvändare*.

Nätkoncessionshavaren skall omedelbart underrätta elanvändaren om vilken elleverantör som anvisats och om ellagens bestämmelser om byte av elleverantör.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om vad underrättelsen i andra stycket skall innehålla.

Den anvisade elleverantören skall omedelbart underrätta elanvändaren om de villkor för leveransen som *han* avser att tillämpa och om den dag då *han* avser att påbörja leveransen enligt avtalet.

Den anvisade elleverantören skall omedelbart underrätta elanvändaren om de villkor för leveransen som *elleverantören* avser att tillämpa och om den dag då *elleverantören* avser att påbörja leveransen enligt avtalet.

För förbrukningen av den el som inte levererats enligt ett leveransavtal med en elleverantör skall elanvändaren betala till den anvisade elleverantören enligt de villkor som denne tillämpar.

11 a §

En elleverantör som har levererat el till en uttagspunkt där det saknas någon som är balansansvarig skall vid den systemansvariga myn-

⁴ Senaste lydelse 2002:653.

dighetens avräkning anses som balansansvarig för uttagspunkten. Ersättning skall betalas enligt de villkor som den systemansvariga myndigheten tillämpar mot balansansvariga.

11 b §

En elleverantör skall till nätmyndigheten lämna uppgift om de priser och leveransvillkor som elleverantören tillämpar för leverans av el till elanvändare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om elleverantörens skyldigheter enligt första stycket.

12 kap.

1 §⁵

Tillsynen över efterlevnaden av denna lag och av föreskrifter eller villkor som har meddelats med stöd av lagen utövas, såvitt avser frågor om elsäkerhet och driftsäkerheten hos det nationella elsystemet, av den eller de myndigheter som regeringen bestämmer.

Tillsynen i övrigt över efterlevnaden av denna lag och av föreskrifter och villkor som har meddelats med stöd av lagen utövas av nätmyndigheten.

Tillsynen enligt andra stycket omfattar inte bestämmelserna i 7, 10 och 11 kap. samt efterlevnaden av elleverantörernas skyldigheter enligt 8 kap. 1–11 §§.

Tillsynen enligt andra stycket omfattar inte bestämmelserna i 7, 10 och 11 kap. och inte heller efterlevnaden av elleverantörernas skyldigheter enligt 8 kap. 1–4 §§, 5 § första och andra styckena och 6–11 a §§.

Nätmyndigheten är tillsynsmyndighet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1228/2003 av den 26 juni 2003 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel.

2 §⁶

En tillsynsmyndighet har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. En begäran får förenas med vite.

Ett beslut enligt första stycket gäller omedelbart.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten får meddela föreskrifter om insamling av de uppgifter som behövs för bedömning av nättariffers skälighet.

⁵ Senaste lydelse 2005:404.

⁶ Senaste lydelse 2002:121.

3 a §⁷

Om nätmyndigheten avser att utöva tillsyn över en nätkoncessionshavares nättariff skall koncessionshavaren underrättas om *detta*.

Om nätmyndigheten avser att utöva tillsyn över en nätkoncessionshavares nättariff skall koncessionshavaren underrättas om *detta*

1. inom ett år efter utgången av det räkenskapsår som nättariffen avser, eller

2. inom fem år efter utgången av det räkenskapsår som nättariffen avser, om nätkoncessionshavaren har lämnat felaktiga eller vilseledande uppgifter som haft avgörande betydelse för nätmyndighetens beslut att inte utöva tillsyn.

Nätmyndigheten får inte meddela ett föreläggande enligt 3 § som avser en nätkoncessionshavares nättariff för ett visst räkenskapsår om inte nätmyndigheten har underrättat nätkoncessionshavaren enligt första stycket *senast ett år efter utgången av detta räkenskapsår*.

Nätmyndigheten får inte meddela ett föreläggande enligt 3 § som avser en nätkoncessionshavares nättariff för ett visst räkenskapsår om inte nätmyndigheten har underrättat nätkoncessionshavaren enligt första stycket.

13 kap.1 §⁸

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot 2 kap. 1 eller 3 §,
2. bryter mot villkor som meddelats med stöd av 2 kap. 11 §, eller
3. bryter mot föreskrift som har meddelats med stöd av 8 kap. 1 § *tredje stycket* eller 9 kap. 1 § *andra stycket*.

3. bryter mot föreskrift som har meddelats med stöd av 8 kap. 1 § *andra stycket* eller 9 kap. 1 § *andra stycket*.

Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 2 kap. 17 §.

I ringa fall döms inte till ansvar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

⁷ Senaste lydelse 2002:121.

⁸ Senaste lydelse 2002:121.

2. Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om naturgaslagen (2005:403)

dels att 1 kap. 8 § skall betecknas 1 kap. 9 §,

dels att 1 kap. 1 §, 6 kap. 1 §, 7 kap. 2 §, 8 kap. 1 §, 10 kap. 1 § och 11 kap. 4 § skall ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 1 kap. 8 § skall sättas närmast före 1 kap. 9 §,

dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 1 kap. 8 § och 10 kap. 5 a §, samt ett nytt kapitel, 8 a kap., av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om naturgasledningar, lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar samt om handel med naturgas i vissa fall.

Denna lag innehåller bestämmelser om naturgasledningar, lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar samt om handel med naturgas i vissa fall *och om trygg naturgasförsörjning.*

8 §

Med konsument avses en fysisk person till vilken naturgas överförs eller levereras huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet.

6 kap.

1 §

Avgifter och övriga villkor för sådan anslutning som avses i 3 kap. 4 § skall vara skäliga, objektiva och icke-diskriminerande.

Avgifter och övriga villkor för sådan anslutning som avses i 3 kap. 5 § skall vara skäliga, objektiva och icke-diskriminerande.

Vid utformandet av avgiften för en anslutning skall särskilt beaktas var den ledning eller anläggning som skall anslutas är belägen samt effekten i anslutningspunkten.

Den som innehar en naturgasledning skall vid begäran om ny anslutning inom skälig tid lämna skriftlig uppgift om avgiften och övriga villkor för anslutningen.

¹ Jfr rådets direktiv 2004/67/EG av den 26 april 2004 om åtgärder för att säkerställa en tryggad naturgasförsörjning (EUT L 127, 29.4.2004, s. 92 Celex 32004L0067).

7 kap.

2 §

Den systemansvariga myndigheten får, i den utsträckning det behövs för att kunna utöva systemansvaret, beordra innehavare av naturgaslager och förgasningsanläggningar att, mot marknadsmässig ersättning, öka eller minska inmatning eller uttag av naturgas från överföringsledningarna och anläggningarna.

Om systemansvaret inte kan utövas genom åtgärder som nämns i första stycket, får den systemansvariga myndigheten, i den utsträckning det behövs för att kunna utöva systemansvaret, beordra innehavare av naturgasledningar att begränsa eller avbryta överföring av naturgas till kunder. *I den utsträckning systemansvaret så medger* skall begränsning och avbrytande av överföringen genomföras så rättvist som möjligt. *Därvid skall, i den utsträckning det är möjligt,* ledningsinnehavares åtaganden beträffande leveranssäkerhet beaktas.

Om systemansvaret inte kan utövas genom åtgärder som nämns i första stycket, får den systemansvariga myndigheten, i den utsträckning det behövs för att kunna utöva systemansvaret, beordra innehavare av naturgasledningar att begränsa eller avbryta överföring av naturgas till kunder. *En begränsning eller ett avbrytande av överföring av naturgas till kunder skall, i den utsträckning systemansvaret medger det,* genomföras så rättvist som möjligt *och i första hand så att naturgasförsörjningen för konsumenter säkras. I den utsträckning det är möjligt skall* ledningsinnehavares åtaganden beträffande leveranssäkerhet beaktas.

Närmare föreskrifter om den systemansvariga myndighetens befogenheter enligt första och andra styckena meddelas av regeringen.

8 kap.

1 §

Detta kapitel gäller överföring av naturgas till konsumenter. *Med konsument avses en fysisk person till vilken naturgas överförs eller levereras huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet.*

Detta kapitel gäller överföring av naturgas till konsumenter.

8 a kap. Trygg naturgasförsörjning

1 §

En innehavare av en naturgasledning, lagringsanläggning eller förgasningsanläggning skall, i den utsträckning det är möjligt för denne, vidta de planeringsåtgärder

och de åtgärder i övrigt som behövs för att säkerställa naturgasförsörjningen.

2 §

Den systemansvariga myndigheten skall vidta de planeringsåtgärder och de åtgärder i övrigt som inom ramen för systemansvaret behövs för att säkerställa naturgasförsörjningen.

3 §

Tillsynsmyndigheten skall

1. ta fram och upprätthålla en allmän nationell strategi med lämpliga nivåer för en trygg naturgasförsörjning,

2. ta fram och upprätthålla en nationell plan med åtgärder för att trygga naturgasförsörjningen i krissituationer, och

3. vidta de åtgärder i övrigt som inom ramen för tillsynsansvaret behövs för att säkerställa naturgasförsörjningen.

Innan tillsynsmyndigheten beslutar om den nationella planen eller en ändring i den, skall myndigheten samråda med den systemansvariga myndigheten.

4 §

Regeringen får meddela föreskrifter om särskilda minimikrav för en trygg naturgasförsörjning för konsumenter.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten meddelar ytterligare föreskrifter om planering och åtgärder enligt 1–3 §§.

5 §

Den systemansvariga myndigheten får förelägga en innehavare av en naturgasledning, lagringsanläggning eller förgasningsanläggning att med ledningen eller i anläggningen vidta de åtgärder som behövs för att säkerställa naturgas-

försörjningen. Om det är lämpligare, får föreläggandet riktas mot ledningens eller anläggningens ägare i stället för innehavaren.

Föreläggandet får inte avse en åtgärd som är mer betungande än vad som är skäligt med hänsyn till anläggningens eller verksamhetens omfattning och betydelse för naturgasförsörjningen.

Föreläggandet får förenas med vite.

6 §

Den som enligt 5 § har förelagts att vidta åtgärder har rätt till ersättning för den kostnad som genomförandet av åtgärderna medfört. Rätten till ersättning gäller inte kostnader för att lämna uppgifter eller för sådana planeringsåtgärder som avses i 1 §.

Ersättningen betalas av staten.

Den systemansvariga myndigheten prövar frågor om ersättning enligt första stycket.

7 §

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, den systemansvariga myndigheten får meddela föreskrifter om åtgärder för att möjliggöra reparationsarbeten och fysiska skyddsåtgärder i naturgasledningar och lagrings- eller förgasningsanläggningar.

8 §

Den systemansvariga myndigheten har på begäran rätt att, av den som enligt 5 § kan åläggas att utföra åtgärder för att säkerställa naturgasförsörjningen, få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för att ta ställning till om åtgärder behöver vidtas.

10 kap.

1 §

Tillsynen över efterlevnaden av denna lag och av föreskrifter och villkor som har meddelats med stöd av lagen utövas av tillsynsmyndigheten.

Tillsynen omfattar inte efterlevnaden av bestämmelserna i 7 kap. med undantag för 5 och 6 §§ samt av bestämmelserna i 5 och 8 kap.

Tillsynsmyndigheten utövar tillsyn över efterlevnaden av

1. denna lag och föreskrifter och villkor som har meddelats med stöd av lagen, och

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1775/2005 av den 28 september 2005 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten.²

Tillsynen omfattar inte efterlevnaden av bestämmelserna i 7 kap. med undantag för 5 och 6 §§ och inte heller efterlevnaden av bestämmelserna i 5 och 8 kap.

5 a §

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, den systemansvariga myndigheten får meddela föreskrifter om avgifter för att finansiera de uppgifter som den systemansvariga myndigheten har enligt 8 a kap. och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av det kapitlet.

11 kap.

4 §

Beslut av tillsynsmyndigheten enligt 2 kap. 15 och 16 §§, 6 kap. 5 § första stycket, 7 kap. 5 § andra stycket samt 10 kap. 3, 4, 7 och 10 §§ samt beslut av den systemansvariga myndigheten om ersättning till den som enligt 7 kap. 2 § beordrats att öka eller minska inmatning eller uttag av naturgas får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Regeringen får meddela föreskrifter om överklagande av andra beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Beslut av tillsynsmyndigheten enligt 2 kap. 15 och 16 §§, 6 kap. 5 § första stycket, 7 kap. 5 § andra stycket samt 10 kap. 3, 4, 7 och 10 §§ samt beslut av den systemansvariga myndigheten om ersättning enligt 7 kap. 2 § samt om åtgärder och ersättning enligt 8 a kap. 5 och 6 §§ får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

² EUT L 289, 3.11.2005, s. 1 (Celex 32005R1775).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Av utskottet föreslagen ändring i regeringens förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

*Regeringens förslag**Utskottets förslag***8 kap.**8 §¹

En elanvändare som saknar elleverantör eller som har en elleverantör som saknar balansansvarig skall av den berörda nätkoncessionshavaren anvisas en elleverantör som har en balansansvarig och som gentemot nätkoncessionshavaren har åtagit sig att leverera el till sådana elanvändare.

Elanvändare som saknar elleverantör skall av berörd innehavare av nätkoncession anvisas en elleverantör, som gentemot nätkoncessionshavaren har åtagit sig att leverera el till sådana elanvändare.

Nätkoncessionshavaren skall omedelbart underrätta elanvändaren om vilken elleverantör som anvisats och om ellagens bestämmelser om byte av elleverantör.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om vad underrättelsen i andra stycket skall innehålla.

Den anvisade elleverantören skall omedelbart underrätta elanvändaren om de villkor för leveransen som elleverantören avser att tillämpa och om den dag då elleverantören avser att påbörja leveransen enligt avtalet.

För förbrukningen av den el som inte levererats enligt ett leveransavtal med en elleverantör skall elanvändaren betala till den anvisade elleverantören enligt de villkor som denne tillämpar.

¹ Senaste lydelse 2002:653.